

**Vakok Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézménye, Óvodája,
Általános Iskolája, Szakiskolája, Készségfejlesztő Iskolája, Fejlesztő
Nevelés-Oktatást Végző Iskolája, Kollégiuma és Gyermekotthona**

Helyi tanterv

Olvasás - írás
(1-8. évfolyam)

Értelmileg akadályozott látássérült tanulók számára

Átdolgozta: Mészáros Andrásné,
Sódor Anna és Fejős Anikó

Bevezetés

A tantárgy célja, hogy megalapozza és fejlessze az olvasás-írás elsajátításához és gyakorlásához szükséges alapkészségeket és a fogalmi gondolkodást, fejlessze a kommunikációs képességet, a grafomotorikát és az artikulációt. Mivel tanulóink az értelmi akadályozottság mellett a látás valamilyen fokú sérülésével is rendelkeznek, az oktatás során használt eszközöket, módszereket adaptálni kell a számukra. S mivel a látás fejleszhető, fontos, hogy a gyermeket megtanítsuk a látásmaradvány maximális használatára. Emellett gondot kell fordítani a helyes artikuláció kialakítására, illetve a finommotorika fejlesztésére, ami az írás elsajátításához nélkülözhetetlen. Fontos, hogy a megfelelően adaptált eszközökkel, módszerekkel segítsük a tanuló munkáját.

Halmozottan sérült gyermekek esetében az írás és az olvasás elsajátítása nem feltétele a továbbhaladásnak. Természetesen törekedni kell arra, hogy a gyermek a képességeit maximálisan kihasználja, és amennyiben ezek lehetővé teszik, tanulja meg kifejezni magát írásban.

Célok

- olvasás-írás elsajátításához és gyakorlásához szükséges alapkészségek elsajátítása
- fogalmi gondolkodás fejlesztése
- kommunikációs képesség fejlesztése
- grafomotorika ügyesítése
- artikuláció fejlesztése

Feladatok

- A tanulók képességeinek figyelembevételével folyamatosan alakítsa ki a tantárgy tanításához szükséges alapkészséget.
- A készségek kialakításánál építsen a tantárgyi koncentrációra.
- Feladatai legyenek változatosak, keltse fel a tanuló érdeklődését, alkalmazkodjon értelmi képességeihez, életkori sajátosságaihoz.
- Fejlessze az íráshoz szükséges finommozgásokat.
- Alapozza meg a tanulói jellemvonások kialakulását (rendszeresség, pontosság, társak megbecsülése).
- Segítse a feladatokhoz való pozitív hozzáállást.
- A környezet iránti érdeklődés felkeltése és fenntartása.

Módszertani alapelvek, specialitások az értelmileg akadályozott, látássérült tanulók esetében:

A halmozottan sérült gyermekek oktatása iskolai keretek között is differenciáltan, egyéni szükségletek alapján történik. A kitűzött céloknak alkalmazkodni kell a gyerekek képességeihez.

A nevelés-oktatás cél- és feladatrendszer a látássérülés ténye miatt sérülés-specifikus tartalmakkal egészülnek ki. Fejlesztő tevékenységünk során figyelembe kell vennünk a tanulók egyéni adottságait, fejlesztési szükségleteit (különös tekintettel az esetleges társuló érzékszervi vagy egyéb sérülésekre- pl. beszéd fogyatékoság, mozgássérülés, hallásvesztés, autizmus, epilepszia, ADHD stb.), aktuális pszichés állapotát, érzelmi, idegrendszeri érzékenységét (pl. extrém kissúlyal születettek terhelhetősége). Folyamatos megfigyeléseinkkel fel kell térképeznünk az egyes területeken tapasztalt lemaradást, a fejleszthetőség határait. Ennek eredményeképpen támaszkodhatunk a tanulók meglévő képességeire, pozitív tulajdonságaira és érzelmi kötődéseik gazdagságára. Ezek folyamatos fejlesztése, aktivizálása valamennyi nevelési helyzetben az alábbiak figyelembevételével történik:

- Az egyéni különbségek miatt a tanulócsoporthoz összetétele rendkívül heterogén lehet (egyéni terápiás megsegítésre lehet szükség pl. logopédia, látásnevelés).
- A játék személyiségformáló eszközeit igyekszünk kiaknázni. Játékos tevékenységekkel serkentjük a tanulói aktivitást, biztosítjuk a folyamatos motivációt, feszültségeket vezetünk le (pl. konfliktusok feloldása a harmonikus beilleszkedés elősegítése érdekében).
- Az olvasás-íráshoz szükséges alapkészségek megalapozása során a gyerekek egyéni képességeihez igazodó játékos feladatok adásával az anyanyelvi képességek intenzív fejlesztése mellett kiemelt feladatunk az orientációs képességek (tér, sík, idő), a hallási figyelem, a tapintási diszkrimináció, a finommotorika és a memória fejlesztése.
- A pedagógiai folyamataink tág teret biztosítanak a hátrányok egyénre szabott eljárásokkal való leküzdésére, önmagunk, és mások elfogadására; az épen maradt érzékszervek kommunikációban való tudatos használatára (pl. a beszélő felé fordulás, fejmelés, távolságtartás).
- A vak, aliglátó és gyengénlátó gyermek ismeretelsajátításában a korlátozott vizuális érzékelés, észlelés miatt elsődleges szerepe van a verbális kommunikációnak. A látás akadályozottsága miatt a taktilitás mellett a beszéd megértés, ill. a beszéd a látássérültek ismeretszerzésének, ill. önkifejezésének egyik legfontosabb eszköze. Az összes nevelési folyamat során gondot fordítunk az anyanyelv, a beszéd-készség, a -környezeti tényezők helyes felismerésével szorosan összekapcsolódó- kommunikációs technikák kialakítására, fejlesztésére, a hallási- és tapintási figyelem kialakulására, fejlesztésére, a kompenzációra. Mindeközben mintaadással irányítjuk, figyelemmel kísérjük a szocializációs folyamatokat. Az emlékezetfejlesztés, és szókincsbővítés folyamatában törekedni kell a verbalizmus elkerülése érdekében a fogalmak tartalommal való megtöltésére, amelyet megfelelő - lehetőleg valós, vagy valóság-hű- szemléltető eszközökkel, sok magyarázattal, a feldolgozás helyességének folyamatos ellenőrzésével, az épen maradt érzékszervekkel végzett sokoldalú érzékeltetés alapozhat meg.
- Az írásbeliség digitális formája a gépirás-szövegszerkesztés, újabb kapcsolatteremtési lehetőséget nyújt a látók világával.

A digitális eszközök közül leginkább lejátszható hanganyagokat és a diktafont használjuk (pl. saját, ill. mások hangjának felismerése, élménybeszámolók, szavaltatok rögzítése; valamint a hatékony önálló tanulás megkönnyítésére a megtanulandó versekről, vagy szabályokról is készíthetünk hangfelvételt stb.).

Fokozni kell a tanulók tudatosságát, kitartását és igényességét a különböző nyelvi tevékenységekben, segíteni kell őket, hogy tanulási tevékenységüket fokozatosan növekvő időtartamban legyenek képesek irányítani.

A tananyag strukturálásánál, a feldolgozás ütemezésénél figyelembe kell venni, hogy a haptikus-auditív úton, ill. az optikai segédeszközökkel történő ismeretszerzés időigényesebb, mint a többségi iskolákban zajló vizuális úton való feldolgozás. Az ismeretanyag elmélyítéséhez több gyakorlás szükséges.

Gyengénlátó gyermeknél különös gondot kell fordítani a szem-kéz koordináció fejlesztésére, a megfelelő segédeszközök kiválasztására, használatára, a megvilágításra. Gyengénlátó tanulóink olvasótelevíziót, - a speciális tankönyvek hiányából adódó gondok orvoslása érdekében pedig a tanuló látóképességéhez alkalmazkodó- fekete-fehér vagy színes nagyító másolással készült feladatlapokat, esetleg digitális nagyítót is használhatnak. Szükséges a tanulást segítő speciális szoftverek, okoseszközök használatának támogatása.

A látássérülés fokának megfelelően a gyerekek braille-, illetve síkírást, olvasást tanulnak. Az értelmileg akadályozott, látássérült tanulók esetében betűtanítás és -tanulás az egyéni képességek figyelembe vételével, differenciáltan történik. Szem előtt kell tartani a látássérült gyermekek hosszútávú, valós érdekeit, szemészeti állapotának prognózisát. A gyengénlátó, illetve aliglátó gyerekeknél törekedni kell a látás maximális kihasználására. Törekedni kell a látás fejlesztésére, a meglévő látás használatának tudatosítására és tanítására. Emellett a kompenzáló képességekre, az összes érzékszerv – hallás, tapintás, szaglás, ízérezkelés – fejlesztésére is gondot kell fordítani.

A tanulóink halmozottan sérültek, ebből kifolyólag az őket érő ingerek, illetve környezetükből származó információk jelentős része kiesik. Ezeket kell pótolni, tudatosan rávezetni összefüggésekre, miértekre, hogy környezetében tudjon tájékozódni, tisztába legyen a vele történő eseményekkel, tudjon információt gyűjteni, kommunikálni, felébredjen igénye az önállóság iránt.

Óraszámok

Műveltségi terület	Tantárgy	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv és irodalom	Kommunikáció (Magyar nyelv és irodalom)	4	4	4	4	4	4	5	5
	Olvasás-írás (Magyar nyelv és irodalom)	2	2	3	3	4	4	2	2

Témakörök

Témakör/óraszám		1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
1.	Beszédfejlesztés	10	10	5	5	7	8	-	-
2.	Tériorientációs gyakorlatok	10	10	10	10	8	7	-	-
3.	Finommozgások fejlesztése	10	10	10	10	-	-	-	-
4.	Szem-kéz koordináció fejlesztése	10	10	10	10	-	-	-	-
5.	Emlékezet-, gondolkodás- és figyelemfejlesztés	10	10	-	-	-	-	-	-
6.	Íráselemek tanítása	22	22	10	10	-	-	-	-
7.	Betűtanítás	-	-	23	23	44	44	15	15
8.	Olvasás	-	-	20	20	35	15	20	20
9.	Írás	-	-	20	20	50	20	15	15
10.	Értő olvasás	-	-	-	-	-	50	22	22
összesen		72	72	108	108	144	144	72	72
hetente		2	2	3	3	4	4	2	2

1 - 2. évfolyam

Az első két évfolyamon az olvasás-írás képességének előkészítése folyik. Minden tevékenység arra irányul, hogy a tanulók érdeklődését felkeltse az írásos információ megszerzésére, megalapozódjanak az olvasás és írás elsajátításához nélkülözhetetlen képességek.

Ehhez a gondolkodási, érzékelési és észlelési funkciók közül elsősorban a figyelemre, az emlékezetre, a szem-kéz koordinációra, a finommanipulációra van szükség.

Az erkölcsi nevelés területét megalapozza az egyszerű szabályok betartása, a feladatok elvégzésének és a csoportos fejlesztési helyzetnek megfelelő viselkedés, segítőkész magatartás a társakkal, egyszerű utasítások megértése és végrehajtása, a szabályok megismerése, a rendezett környezetre, a tanszerek, eszközök megóvására való igény kialakítása.

Az önismeret és a társas kapcsolati kultúra fejlesztésében fontos szerepet tölt be a megfelelő pozitív hozzáállás kialakításával, a türelem megalapozásával, a feladatok végrehajtásával, a társak próbálkozásainak kiváráásával és az alkalmazkodóképességgel.

A tanulás tanítását segíti az információk megszerzése iránti igény kialakulása és a tanulás iránti érdeklődés.

A tantárgy az anyanyelvi kommunikáció területét a képek, tárgyak megnevezésével, azonosításával, az alapvető téri relációkban a formák, alakzatok érzékszervekkel történő azonosításával, megnevezésével, az írás megtanulását a tájékozódás segítségével, megfelelő grafomotoros képességek, megfelelő íróeszköz-használat kialakításával és fejlesztésével, a megfelelő nyomaték alkalmazásával és a papírhatárok betartásával támogatja.

A szociális és állampolgári kompetenciaterület fejlődését elősegíti az alapvető viselkedési normák betartása, a koncentrált figyelemhez szükséges tantermi légkör megalapozása, a csoportba való beilleszkedés és a feladathelyzet elfogadása.

A hatékony, önálló tanulás fejlesztése megvalósul a helyes és pontos feladatvégzés iránti igény kialakításával, a munkavégzés pontosságára törekvéssel, a feladattudat és a kitartás megalapozásával.

1. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Beszédfejlesztés	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Gyengénlátó tanulóknál szemkontaktus felvétele, tartása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Hangképző szervek szabályozásának kialakítása, erősítése.	
Kapcsolódási pontok	Ének-zene: ritmizálás Kommunikáció: logopédiai gyakorlatok Játékra nevelés: szerepjáték	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek	
<ul style="list-style-type: none"> • Szabályos légzést kialakítani, a levegőt megfelelően beosztani. • Utánzókétséget kialakítani. • Környezet alapvető hangjait megkülönböztetni, a hangforrások irányát felismerni. • Játékos hangutánzások. • Hallásdifferenciáló kétséget fejleszteni. • Megfelelő hangerőt használni spontán beszéd során. • Beszédmotiváció egyszerű mondókákkal, versekkel, mozgásos játékkal kísérvé. • Kétütemű gyakorlat végzése utánzással. • Ritmusérzék fejlesztsé együttműködéssel. • Környezet tárgyait, azok rendeltetését megismerni. • Rákérdezésre adekvát válaszokat, jelzéseket adni. A környezetre vonatkozó önálló megállapításokat tenni, interaktív kapcsolatot alakítani. • 3–4 hangból álló ritmus letapsolása utánzással. • Egyeztetés: szavakat tárggyal, személlyel, képpel. • Az őt körülvevő közvetlen környezetében lévő személyek, tárgyak kiválasztása megnevezés alapján. 	<ul style="list-style-type: none"> • Beszédtechnika fejlesztsé. • Hallásfigyelem-fejlesztsé. • Hallási differenciálás fejlesztsé. • Egyszerű hangforrások felismerése. • Ritmusfejlesztsé. • Szókincsbővítés. • Kommunikációs kétséfejlesztsé. • Szituációs és szerepjátékokban mindennapi tevékenységek lejátszása. 	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Fontosabb hangképző szervek, kilégzés, belégzés. Némán, halkan, hangosan.	

	A mozgásokban részt vevő testrészek. Lassú, gyors, egyenletes. Kérdés, felelet, ki? mi? hol? (miért? mikor?) kérdések értelmezése. Alapvető érintkezési formulák. (<i>Rokon, barát, idegen.</i>) Munka, játék. <i>Kedélyállapot</i> kifejezésére szolgáló szavak. <i>Térirány-</i> <i>meghatározások.</i>
--	---

Fejlesztési tevékenységek	
vak/aliglátó	gyengénlátó/aliglátó
Légzéstechnika fejlesztése.	Légzéstechnika fejlesztése.
Hangképző szervek használatának tudatosítása, gyakorlása.	Hangképző szervek használatának tudatosítása, gyakorlása.
Ajak- és nyelvgyakorlatok.	Ajak- és nyelvgyakorlatok.
Artikulációs gyakorlatok.	Artikulációs gyakorlatok.
Hangok artikulálása, szájállás kitapintása, állathangok utánzása.	Hangok artikulálása, szájállás kitapintása, szájról olvasás, állathangok utánzása.
Hangforrások, ismert dallamok felismerése, differenciálása.	Hangforrások, ismert dallamok felismerése, differenciálása.
Tevékenységek megnevezése, játékos utasítások végrehajtása.	Tevékenységek megnevezése, játékos utasítások végrehajtása.
Versek, dalok szövegének értelmezése.	Versek, dalok szövegének értelmezése.
Köszönés, megszólítás.	Köszönés, megszólítás.
Irányított közös játék társakkal.	Irányított közös játék társakkal.
Szerepjátékok.	Szerepjátékok.
Szavak ejtése, szótagolás.	Szavak ejtése, szótagolás.
Új szavak ismétlése, alkalmazása párbeszédben.	Új szavak ismétlése, alkalmazása párbeszédben.
Az öt körülvevő közvetlen környezetében lévő személyek, tárgyak kiválasztása megnevezés alapján.	Az öt körülvevő közvetlen környezetében lévő személyek, tárgyak kiválasztása megnevezés alapján.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Térorientációs gyakorlatok	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Nagymozgások összerendezése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Eligazodás nagyobb, ismert térben, helymeghatározás követése.	
Kapcsolódási pontok	Játékra nevelés: didaktikai játékok Kommunikáció: térbeli tájékozódás, viszonyítás	
Fejlesztési feladat	Fejlesztési ismeretek	

<ul style="list-style-type: none"> • Soralkotás, balról jobbra haladás spontán módon. • Független irányú soralkotás tárgyakkal. • A bal-jobb oldal, irány differenciálása jelölés segítségével. • Testséma kialakítása. • Segítséggel adott irányba végzett nagymozgás: fel-le, egyenesen. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Téri relációk felismerése, létrehozása. 2. Relációs fogalmak: alá-fölé, alatt-fölött, előtt, mellett. 3. Irányok: le-fel, ki-be. 4. Eligazodás nagyobb térben (tanterem). 5. Hatrekeszes doboz megismerése. 6. Braille írás-olvasás előkészítése.
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Elöl, hátul, <i>középen, oda, vissza</i>, alatt, fölött, mellett, alá, fölé, mellé, ki, be, fel, le.</p> <p><i>Irányhatározók:</i> (bele, fölé, mögé), balra, jobbra, középen, bal, jobb, <i>középső, szemben, háttal.</i></p> <p>Könnyen érzékelhető <i>ellentétpárok:</i> hideg-meleg, sötét-világos, felnőtt-gyerek, öreg-fiatal, férfi-nő.</p> <p>Ki? Mi? <i>Kérdőszó. Tárgy, személy.</i></p>

Fejlesztési tevékenységek	
vak/aliglátó	gyengénlátó/aliglátó
Testtájékok megmutatása, megnevezése.	Testtájékok megmutatása, megnevezése.
Térirányok nagymozgásokkal.	Térirányok nagymozgásokkal.
Eldugott tárgyak keresése, helymeghatározások.	Eldugott tárgyak keresése, helymeghatározások.
Soralkotás tárgyakkal.	Soralkotás tárgyakkal, képekkel, rajzzal.
Tárgyak helyének meghatározása, egymáshoz viszonyítása.	Tárgyak helyének meghatározása, egymáshoz viszonyítása.
Eligazodás a hatrekeszes dobozon.	Eligazodás a hatrekeszes dobozon.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Finommozgások fejlesztése	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Fogáserősség és -gyengeség tudatos irányítása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Ujjak ügyesítése. Biztos ceruzafogás gyengénlátó tanulóknál.	
Kapcsolódási pontok	Játékra nevelés: gyakorló játék, kéz és ujj-játékok Ábrázolás-alakítás papírtépes, sodrás, gyurmázás	
Fejlesztési feladatok		Fejlesztési ismeretek
<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló hüvelyk- és mutatóujjának egyenkénti, önálló mozgatása. – Tárgyak megfogása két-, illetve három ujjal. – Ismerkedés a tárgyakkal: a tapintással érzékelhető tulajdonságok megismerése (forma, szilárdság) együttműködéssel. – Keményebb agyagok, vastagabb drótok alakítása, megmunkálása. – Ismert tárgyak felismerése tapintással. – Ujjak egyenkénti, akaratlagos mozgatása. 		<ul style="list-style-type: none"> – Ujjak irányított mozgatása. – Tevékenység apró tárgyakkal. – Kéz izomzatának fejlesztése. – Érzékelési gyakorlatok tapintással. – Ujjak mozgatásának finomítása. – Helyes ceruzafogás kialakítása gyengénlátó tanulóknál. – Eszközök, szerszámok fogása. – Mozdulatok utánzása.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Ujjak, <i>egyenes, behajlított ujj</i> . Kicsi, nagy, egy darab, kerek, lapos, egyenes, <i>görbe</i> , erősen, gyengén, álló-, fekvő egyenes, kör-, kapu- és csészevonal, sötét, halvány, sima, <i>érdes</i> , puha, kemény, gömbölyű, lapos, hosszú, rövid, vastag, vékony, dolgozik, játszik, szerszámok, baleset, óvatosság.	

Fejlesztési tevékenységek	
vak/aliglátó	gyengénlátó/aliglátó
Kézujjak (mondókák), ujjak „számlálása”, „zongorázás”.	Kézujjak (mondókák), ujjak „számlálása”, „zongorázás”.
Tárgyak felismerése, kiválasztása tapintással.	Tárgyak felismerése, kiválasztása tapintással.
Játékos gyakorlatok: „zongorázás”, kopogás, integetés. Kopogás alul, felül, kívül, belül, elöl, hátul. „Szerelés” fogóval, anyacsavarral stb.	Játékos gyakorlatok: „zongorázás”, kopogás, integetés. Kopogás alul, felül, kívül, belül, elöl, hátul. „Szerelés” fogóval, anyacsavarral stb.
Gyúrás, nyomkodás agyaggal, drót hajlítása.	Gyúrás, nyomkodás agyaggal, drót hajlítása.
Papír tépkedése, mozaik ragasztása.	Papír tépkedése, mozaik ragasztása.
Golyó, gyöngy, apróbb tárgyak vödörbe gyűjtése, pakolgatása.	Golyó, gyöngy, apróbb tárgyak vödörbe gyűjtése, pakolgatása.
Mozdulatok alapján mindennapi tevékenység felismerése, utánzása.	Mozdulatok alapján mindennapi tevékenység felismerése, utánzása.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Szem-kéz koordinációjának fejlesztése/ Kézmozgások koordinációjának fejlesztése	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Egyszerű mozdulatok kitaró ismétlése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Formák helyes felismerése, megnevezése, egyeztetése.	
Kapcsolódási pontok	Önkiszolgálás: gombolás, fűzés Játékra nevelés: konstrukciós játék	
Fejlesztési feladatok		Fejlesztési ismeretek
<ul style="list-style-type: none"> – Labdadobás, -gurítás, -elkapás. – Kitaró munkavégzés néhány percre, megfelelő mozdulatokkal. – Szabály megértése és betartása, a tanuló képességei szerint. – Stabil építményt készíteni viszonylag pontos illesztéssel. – Feladatmegértés és feladatvégzés kevés segítséggel. – Tekintetét tudatosan irányítani, fixálni. A vak gyermek is (amennyiben szeme nyitva tartására képes), törekedjen szemmozgásai feletti tudatos kontrollra. – Kitaróan gyakorolni a nagyobb gombok 		<ul style="list-style-type: none"> – Gurítás, dobás, elkapás. – Építés kockával, duploval, dominóval, fűzés. – Szemtorna. – Formák összehasonlítása. – Gombolás. – Festés. – Nyomdázás.

<p>begombolását, próbálkozások során a sikertelenséget elviselni.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Festés szivaccsal, tenyérrel, ecsettel. – Nyomdázás krumplival, gyurmába. 	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p><i>Gurítás-dobás, cél. A helyváltoztatás szinonimái. Kösd össze! Illesztés, igazítás, pontosság, gyöngysor, hosszabb, rövidebb, eleje, vége, közepe, betöltés, kihagyás, bele, mellé, találat, alapszínek, sötét, világos, hosszabb, rövidebb. Hosszában, keresztben, fordítva, méret, szín, forma, ugyanolyan, hasonló. Ruhadarabok.</i></p>

Fejlesztési tevékenységek	
vak/aliglátó	gyengénlátó/aliglátó
Labda dobása, autó, csörgőlabda gurítása egymásnak.	Labda dobása, autó, csörgőlabda gurítása egymásnak.
Kockák egymásra rakása.	Kockák egymásra rakása.
Fűzőtábla használata, nagy gyöngyök fűzése hurkapálcára, drótra, spárgára, ritmikus sor két formával/mérettel.	Fűzőtábla használata, nagy gyöngyök fűzése hurkapálcára, drótra, spárgára, ritmikus sor két színnel/formával/ mérettel.
Ismerkedés a hatrekeszes dobozzal.	Fűzés.
Logikai játék, hasonló formák keresése, egyeztetés.	Logikai játék, hasonló formák keresése, egyeztetés.
Baba- és saját ruha gombolása.	Baba- és saját ruha gombolása.
Nagy gyöngy fűzése.	Nagy gyöngy fűzése.
Gombnyomás hangadó játékon, kommunikátoron.	Gombnyomás hangadó játékon, kommunikátoron.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5. Emlékezet-, gondolkodás- és figyelemfejlesztés	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Rövid verbális emlékezet.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Egyszerű összefüggések, különbségek, hasonlóságok felismerése.	
Kapcsolódási pontok	<i>Játékra nevelés:</i> didaktikus játékok <i>Kommunikáció:</i> versek, mondókák közös és egyéni elmondása	
Fejlesztési feladatok		Fejlesztési ismeretek
<ul style="list-style-type: none"> – Rövid szavakat utánamondani, ismételni, néhány percnyi szünet után felidézni. – Változásokat észlelni, jelezni. – Egyszerű összefüggéseket felismerni. – Halmazból egy-egy meghatározott tárgyat kiválasztani. 		<ul style="list-style-type: none"> – Rövid szavak utánamondása. – Tárgyak megfigyelése, változás észlelése. – Összefüggések felismerése. – Csoportosítás: környezet tárgyai, személyei. – Figyelemfejlesztő játékok. – Emlékezet fejlesztő játékok.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Ugyanaz, még egyszer, ugyanolyan, hasonló (részben ugyanolyan), Miért? kérdés, válasz. Étel, ruhanemű, jármű, játékok, bútorok, edények, járművek, funkciójuk.	

Fejlesztési tevékenységek	
vak/aliglátó	gyengénlátó/aliglátó
Szavak felidézése és ismételt mondása játékos formában.	Szavak felidézése és ismételt mondása játékos formában.
Tárgyak sorából „Mi tűnt el? Mi változott?”	Tárgyak sorából „Mi tűnt el? Mi változott?”
Két-három tagú események sorrendjének azonosítása, ok és okozat differenciálása.	Két-három tagú események sorrendjének azonosítása, ok és okozat differenciálása.
Különböző tárgyak tapintása, anyag, forma, felület, méret szerinti válogatás, csoportosítás (két csoport alkotásával).	Különböző tárgyak tapintása, anyag, forma, felület, méret, szín szerinti válogatás, csoportosítás (két csoport alkotásával).

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	6. Íráselemek tanítása	Órakeret 22 óra
Előzetes tudás	Kétujjas fogás.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tárgyak válogatása forma alapján.	
Kapcsolódási pontok	<i>Mozgásnevelés:</i> téri tájékozódás <i>Ábrázolás-alakítás:</i> homoktáblán, gríztáblán rajzolgatás ujjal, bottal	
Fejlesztési feladatok		Fejlesztési ismeretek
<ul style="list-style-type: none"> – Alapformákat egyeztetni. – Az instrukciókat pontosan követni. – Padlóra rajzolt alakzatok körbemozgása, lefedése tárgyakkal. 		<ul style="list-style-type: none"> – Formák differenciálása, egyeztetése, felismerése. – Formák megfigyelése, körüljárása. – Helyes testtartás. – Ceruzafogás. Vonalvezetési gyakorlatok, íráskészség megalapozása gyengénlátó tanulóknál. – Braille írás-olvasás előkészítése.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Egyszerű formák: kerek, <i>szögletes</i> , <i>széles</i> , <i>keskeny</i> , rövid, hosszú, egyenes, <i>görbe</i> , kör- és <i>csigavonal</i> . Összehasonlítás: ugyanolyan, <i>ugyanúgy</i> , <i>ugyanarra</i> , <i>ugyanoda</i> . Helymeghatározások. A könyvben való tájékozódás: üres sor, tele sor, ujjnyi köz, vastag vonal,... Kösd össze! <i>Kerüld ki!</i>	

Fejlesztési tevékenységek	
vak/aliglátó	gyengénlátó/aliglátó
Tárgyak megfigyelése, összehasonlítása, felismerése tapintás útján.	Tárgyak megfigyelése, összehasonlítása, felismerése tapintás útján.
Könyv lapozgatása, előre, hátra lapozás.	Könyv lapozgatása, előre, hátra lapozás.
A folyamatos munka idejének fokozatos növelése.	A folyamatos munka idejének fokozatos növelése.

A fejlesztés várt eredményei az 1. évfolyam végén	<p>A tanuló képes a feladathelyzetet elfogadni, együttműködő, motiválható a beszédszervi gyakorlatok végzése során.</p> <p>Képes figyelmét néhány percig a feladatra irányítani.</p> <p>Képes felismerni a soralkotás (két elemből álló) ritmusát, próbálja azt (segítséggel) utánozni.</p> <p>Képes környezete iránt érdeklődni, alapvető kommunikációs készsége alakul (közeledésre adekvát reakció, részvétel közös tevékenységben /passzív is/, elemi szükségletek, igények jelzése).</p> <p>Részt vesz irányított csoportos tevékenységben.</p>
--	--

2. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Beszédfejlesztés	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Gyengénlátó tanulóknál szemkontaktus felvétele, tartása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Hangképző szervek szabályozásának kialakítása, erősítése.	
Kapcsolódási pontok	Ének-zene: ritmizálás Kommunikáció: logopédiai gyakorlatok Játékra nevelés: szerepjáték	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek	
<ul style="list-style-type: none"> • Szabályos légzést kialakítani, a levegőt megfelelően beosztani. • Utánzókétsztséget kialakítani. • Környezet alapvető hangjait megkülönböztetni, a hangforrások irányát felismerni. • Hallásdifferenciáló készséget fejleszteni. • Megfelelő hangerőt használni spontán beszéd során. • Beszédmotiváció egyszerű mondókákkal, versekkel, mozgásos játékkal kísérve. • Mesék: 2-3 epizódból álló egyszerű mesék meghallgatása. • Kétütemű gyakorlat végzése utánzással. • Ritmusérsék fejlesztése együttműködéssel. • Környezet tárgyait, azok rendeltetését megismerni. • Rákérdezésre adekvát válaszokat, jelzéseket adni. • A környezetre vonatkozó önálló megállapításokat tenni, interaktív kapcsolatot alakítani. • 3–4 hangból álló ritmus letapsolása utánzással. • Egyeztetés: szavakat tárggyal, képpel. 	<ul style="list-style-type: none"> • Beszédtechnika fejlesztése. • Hallásfigyelem-fejlesztés. • Hallási differenciálás fejlesztése. • Rövid, hosszú, halk, hangos differenciálása. • Ritmusfejlesztés. • Szókincsbővítés. • Kommunikációs készségfejlesztés. • Tőmondatok alkotása cselekvéshez kötötten. 	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Fontosabb hangképző szervek, kilégzés, belégzés. Némán, halkán, hangosan. A mozgásokban részt vevő testrészek. Lassú, gyors, egyenletes.	

	Kérdés, felelet, ki? mi? hol? (miért? mikor?) kérdések értelmezése. Alapvető érintkezési formulák. (<i>Rokon, barát, idegen.</i>) Munka, játék. <i>Kedélyállapot</i> kifejezésére szolgáló szavak. <i>Térrány-</i> <i>meghatározások.</i>	
Fejlesztési tevékenységek		
vak/aliglátó	gyengénlátó/aliglátó	
Légzéstechnika fejlesztése.	Légzéstechnika fejlesztése.	
Hangképző szervek használatának tudatosítása, gyakorlása.	Hangképző szervek használatának tudatosítása, gyakorlása.	
Ajak- és nyelvgyakorlatok.	Ajak- és nyelvgyakorlatok.	
Artikulációs gyakorlatok.	Artikulációs gyakorlatok.	
Hangok artikulálása, szájállás kitapintása, állathangok utánzása.	Hangok artikulálása, szájállás kitapintása, szájról olvasás, állathangok utánzása.	
Szavak ejtése, szótagolás.	Szavak ejtése, szótagolás.	
Versek, dalok szövegének értelmezése.	Versek, dalok szövegének értelmezése.	
Köszönés, megszólítás.	Köszönés, megszólítás.	
Új szavak ismétlése, alkalmazása párbeszédben.	Új szavak ismétlése, alkalmazása párbeszédben.	
Irányított közös játék társakkal.	Irányított közös játék társakkal.	
Szerepjátékok.	Szerepjátékok.	
Környezet tárgyainak megnevezése, tárgyolvasás, tevékenységek megnevezése, játékos utasítások végrehajtása.	Környezet tárgyainak megnevezése, tárgyolvasás/ képolvasás, tevékenységek megnevezése, játékos utasítások végrehajtása.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Térorientációs gyakorlatok	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Nagymozgások összerendezése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Eligazodás nagyobb, ismert térben, helymeghatározás követése.	
Kapcsolódási pontok	Játékra nevelés: didaktikai játékok Kommunikáció: térbeli tájékozódás, viszonyítás	
Fejlesztési feladat	Fejlesztési ismeretek	
<ul style="list-style-type: none"> • A relációs fogalmakat megérteni és helyesen alkalmazni cselekvés során. • Soralkotás, balról jobbra haladás spontán módon. 	<p>7. Relációs fogalmak: előtte, közben, mögötte, utána.</p> <p>8. Irányok.</p> <p>9. Irányjelző nyilak ismerete és használata.</p> <p>10. Eligazodás: kisebb térben (asztal), nagyobb</p>	

<ul style="list-style-type: none"> • A könyvek, papírlapok kíméletes használata, előre, hátra lapozás egyesével. • Egyszerű, két elemből álló forma, kétfelé vágott kép összeillesztése. • Lateralitás: szívdobogás (bal), bemutatkozás (jobb) segítséggel. 	<p>térben (terem).</p> <p>11. Eligazodás két dimenzióban (könyv, feladatlap).</p> <p>12. Lateralitás.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Elöl, hátul, <i>középen, oda, vissza</i>, alatt, fölött, mellett, alá, fölé, mellé, ki, be, fel, le.</p> <p><i>Irányhatározók:</i> (bele, fölé, mögé), balra, jobbra, középen, bal, jobb, <i>középső, szemben, háttal.</i></p> <p>Könnyen érzékelhető <i>ellentétpárok:</i> hideg-meleg, sötét-világos, felnőtt-gyerek, öreg-fiatal, férfi-nő.</p> <p>Ki? Mi? <i>Kérdőszó. Tárgy, személy.</i></p>

Fejlesztési tevékenységek	
vak/aliglátó	gyengénlátó/aliglátó
Eldugott tárgyak keresése, helymeghatározások.	Eldugott tárgyak keresése, helymeghatározások.
Soralkotás tárgyakkal.	Soralkotás tárgyakkal, képekkel, rajzzal.
Tárgyak helyének meghatározása, egymáshoz viszonyítása.	Tárgyak helyének meghatározása, egymáshoz viszonyítása.
Téri relációk felismerése síkban (feladatlapon).	Téri relációk felismerése síkban (feladatlapon).
Relációs fogalmak megállapítása képen.	Relációs fogalmak megállapítása képen.
Nyilak (tapintható) elhelyezése, megfigyelése padokon, táblán, feladatlapon.	Nyilak (tapintható is) elhelyezése, megfigyelése padokon, táblán, feladatlapon.
Adott forma, ponthalmaz megkeresése formaegyeztetőn, feladatlapon.	Adott forma, ponthalmaz megkeresése formaegyeztetőn, feladatlapon, ábra, kép megkeresése könyvben.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Finommozgások fejlesztése	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Fogáserősség és -gyengeség tudatos irányítása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Ujjak ügyesítése, erősítése. Biztos ceruzafogás gyengénlátó tanulóknál.	
Kapcsolódási pontok	Játékra nevelés: gyakorló játék, kéz és ujj-játékok Ábrázolás-alakítás papírtépés, sodrás, gyurmázás	
Fejlesztési feladatok		Fejlesztési ismeretek
<ul style="list-style-type: none"> - Segítséggel ujjtorna, csipegetések, ujjmondókák. - Tárgyak megfogása két-, illetve három ujjal. - Keményebb agyagok, vastagabb drótok alakítása, megmunkálása. - A zsírkréta, kréta, ceruza helyes fogása és tudatos irányítása. - Gyurmázás: gömbölyítés, lapítás, hengerítés, nyújtás - Író- és rajzeszközök használata megfelelő nyomatékkel. - Ismert tárgyak felismerése tapintással. - Tulajdonságok megismerése tapintással: hideg-meleg, sima-érdes. - A szerszámok rendeltetésszerű használata utánzással. - Kételemes mozdulatsor felidézése, utánzása megfigyelés után. 		<ul style="list-style-type: none"> - Ujjak irányított mozgatása. - Helyes, szabályos, célszerű ceruzafogás elsajátítása, gyakorlása. - Megfelelő nyomaték gyakorlása. - Érzékelési gyakorlatok tapintással. - Ujjak mozgatásának finomítása. - Eszközök, szerszámok fogása. - Mozdulatok utánzása.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Ujjak, <i>egyenes, behajlított ujj</i> . Kicsi, nagy, egy darab, kerek, lapos, egyenes, <i>görbe</i> , erősen, gyengén, álló-, fekvő egyenes, kör-, kapu- és csészevonal, sötét, halvány, sima, <i>érdes</i> , puha, kemény, gömbölyű, lapos, hosszú, rövid, vastag, vékony, dolgozik, játszik, szerszámok, baleset, óvatosság.
------------------------------------	---

Fejlesztési tevékenységek	
vak/aliglátó	gyengénlátó/aliglátó
Kézujjak (mondókák), ujjak „számlálása”, „zongorázás”.	Kézujjak (mondókák), ujjak „számlálása”, „zongorázás”.
Tárgyak felismerése, kiválasztása tapintással.	Tárgyak felismerése, kiválasztása tapintással.
Játékos gyakorlatok: „zongorázás”, kopogás, integetés. Kopogás alul, felül, kívül, belül, elöl, hátul. „Szerelés” fogóval, anyacsavarral stb.	Játékos gyakorlatok: „zongorázás”, kopogás, integetés. Kopogás alul, felül, kívül, belül, elöl, hátul. „Szerelés” fogóval, anyacsavarral stb.
Gyúrás, nyomkodás agyaggal, drót hajlítása.	Gyúrás, nyomkodás agyaggal, drót hajlítása.
Gyöngy felszedése, pöttyi játék használata.	Gyöngy felszedése, pöttyi játék használata.
Vonalak húzása segédeszköz, sablon mellett, megfelelő nyomatékkal és ceruzafogással, illatos ceruzával.	Vonalak húzása megfelelő nyomatékkal és ceruzafogással (sablonnal, és illatos ceruzával is).
Illatos ceruzával, tollal, zsírkrétával sablonon belüli terület kiszínezése.	Illatos ceruzával, tollal, zsírkrétával sablonon belüli terület kiszínezése. Színezés, spontán rajzolgatás.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Szem-kéz koordinációjának fejlesztése/ Kézmozgások koordinációjának fejlesztése	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Egyszerű mozdulatok kitartó ismétlése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Formák helyes felismerése, megnevezése, egyeztetése.	
Kapcsolódási pontok	Önkiszolgálás: gombolás, fűzés Játékra nevelés: konstrukciós játék	
Fejlesztési feladatok		Fejlesztési ismeretek
<ul style="list-style-type: none"> – Labdadobás, -gurítás célirányosan, labdát (csörgőlabdát) elkapni. – Stabil építményt készíteni viszonylag pontos illesztéssel. – Kitartó munkavégzés néhány percig, megfelelő mozdulatokkal. – Szabály megértése és betartása, a tanuló képességei szerint. – Feladatmegértés és feladatvégzés. – Tekintetét tudatosan irányítani, fixálni. A vak gyermek is (amennyiben szeme nyitva tartására képes), törekedjen szemmozgásai feletti tudatos kontrollra. – Feltűnő hasonlóságot megtalálni különböző tárgyakon. 		<ul style="list-style-type: none"> – Célzott gurítás, dobás. – Építés kockával, dominóval, fűzés. – Határok betartása. – Pontok összekötése. – Szemtorna. – Formák összehasonlítása, illesztése.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	<i>Gurítás-dobás, cél. A helyváltoztatás szinonimái. Kösd össze! Illesztés, igazítás, pontosság, gyöngysor, hosszabb, rövidebb, eleje, vége, közepe, betöltés, kihagyás, bele, mellé, találat, alapszínnek, sötét, világos, hosszabb rövidebb. Hosszában, keresztben, fordítva, méret, szín, forma, ugyanolyan, hasonló. Ruhadarabok.</i>
------------------------------------	---

Fejlesztési tevékenységek	
vak/aliglátó	gyengénlátó/aliglátó
Labda dobása, autó, csörgőlabda gurítása egymásnak, „kapuba”, célba.	Labda dobása, autó, csörgőlabda gurítása egymásnak, „kapuba”, célba.
Kockák egymásra rakása, építés párhuzamosan, minta szerint. Dominó élére állítása.	Kockák egymásra rakása, építés párhuzamosan, minta szerint. Dominó élére állítása.
Fűzőtábla használata, nagy gyöngyök fűzése hurkapálcára, drótra, spárgára, ritmikus sor két formával/mérettel.	Fűzőtábla használata, nagy gyöngyök fűzése hurkapálcára, drótra, spárgára, ritmikus sor két színnel/formával/ mérettel.
Mozaikkirakás, nyomdázás meghatározott helyre. Különböző felületek tapintása, simítása, a felületen kidomborodó területek, pontok megtalálása.	Mozaikkirakás, nyomdázás meghatározott helyre, rajzolás során keret tisztán hagyása, autó végigvezetése „úton”.
Pakolgatás a hatrekeszes dobozban.	Pontok közé ceruza, pálcika beillesztése, pontok összekötése ujjal, ecsettel, ceruzával.
A hatrekeszes doboz célirányos pakolása.	Mozgó tárgy követése szemmel, tájékozódás egy szemmel.
Gombnyomás hangadó játékon, kommunikátoron.	Gombnyomás hangadó játékon, kommunikátoron.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5. Emlékezet-, gondolkodás- és figyelemfejlesztés	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Rövid verbális emlékezet.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Egyszerű összefüggések, különbségek, hasonlóságok felismerése.	
Kapcsolódási pontok	<i>Játékra nevelés:</i> didaktikus játékok <i>Kommunikáció:</i> versek, mondókák közös és egyéni elmondása	
Fejlesztési feladatok		Fejlesztési ismeretek
<ul style="list-style-type: none"> – Egyszerű összefüggéseket felismerni, megfogalmazni. – Halmazból egy-egy meghatározott tárgyat kiválasztani. – Azonos keresése segítséggel: elszórt tárgyak közül azonos keresése. – Versek, mondókák értő elmondása (együttmondással). 		<ul style="list-style-type: none"> – Összefüggések felismerése. – Csoportosítás. – Mondókák együttmondással. – Szavak utánmondása. – Versek, dalok, mondókák tanulása. – Figyelemfejlesztő játékok. – Emlékezetfejlesztő játékok. – Kép/tárgyolvasás.

<ul style="list-style-type: none"> – Ismert tárgyakat ismert fogalmak alá rendelni. – Kérdések segítségével eseménykép tartalmát felidézni, elmondani. 	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Ugyanaz, <i>még egyszer</i>, ugyanolyan, <i>hasonló (részben ugyanolyan)</i>, Miért? kérdés, válasz. Étel, ruhanemű, jármű, játékok, bútorok, edények, járművek, funkciójuk.</p>

Fejlesztési tevékenységek	
vak/aliglátó	gyengénlátó/aliglátó
Szavak felidézése és ismételt mondása játékos formában.	Szavak felidézése és ismételt mondása játékos formában.
Egyes szavak, tárgyról alkotott mondatok azonnali és késleltetett utánamondása.	Egyes szavak, tárgyról/képről alkotott mondatok azonnali és késleltetett utánamondása.
Mondókák, versek kiválasztása tartalom alapján, rákérdezéssel, tartalom elmondása.	Mondókák, versek kiválasztása tartalom alapján, rákérdezéssel, tartalom elmondása.
Események feldolgozása, egyszerű összefüggések felismerése.	Események, eseményképek feldolgozása, egyszerű összefüggések felismerése.
Esemény, történet szereplői, tevékenységük felidézése emlékezetből, kérdések segítségével.	Esemény, történet, tematikus kép szereplői, tevékenységük felidézése emlékezetből, kérdések segítségével.
Azonos felületű tárgyak pakolása, keresése a hatrekeszes dobozban.	Lefordított képek megtalálása, képes lottó, puzzle-k.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	6. Íráselemek tanítása	Órakeret 22 óra
Előzetes tudás	Kétujjas fogás.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tárgyak válogatása forma alapján.	
Kapcsolódási pontok	<i>Mozgásnevelés:</i> téri tájékozódás <i>Ábrázolás-alakítás:</i> homoktáblán, gríztáblán rajzolgatás ujjal, bottal	
Fejlesztési feladatok		Fejlesztési ismeretek
<ul style="list-style-type: none"> – Alapformákat egyeztetni, biztosan differenciálni, felismerni a környezet tárgyain. – Felismerhető formákat létrehozni segítséggel, különböző eszközökkel. – Tanszereket rendeltetésszerűen, kíméletesen használni, a vonalközt figyelembe venni. – Az instrukciókat pontosan követni. – Tudatosan alkalmazni egyenes és görbe vonalakat. – Az íráshoz szükséges körülményeket megszokni. – A hibákat megtalálni, törekedni a hibátlan feladatvégzésre, a hibajavításra. 		<ul style="list-style-type: none"> – Formák megfigyelése, körüljárása, átrajzolása. – Irányok követése. – Vonalvezetési gyakorlatok. – Irányított vonal húzása, átírás. – Határok betartása. – Könyv, füzet használata. – Braille írás, olvasás előkészítése.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Egyszerű formák: kerek, <i>szögletes</i> , <i>széles</i> , <i>keskeny</i> , rövid, hosszú, egyenes, <i>görbe</i> , kör- és <i>csigavonal</i> . Összehasonlítás: ugyanolyan, <i>ugyanúgy</i> , <i>ugyanarra</i> , <i>ugyanoda</i> . Helymeghatározások. A könyvben való tájékozódás: üres sor, tele sor, ujjnyi köz, vastag vonal,... Kösd össze! <i>Kerüld ki!</i>
------------------------------------	--

Fejlesztési tevékenységek	
vak/aliglátó	gyengénlátó/aliglátó
Egyenes és görbe felület, vonal követése.	Egyenes és görbe felület, vonal követése.
Feladatok a hatrekeszes dobozzal.	Szögletes és kerek formák kirakása, körberajzolása, átrajzolása homokba bottal, papírra ujjal, ecsettel, ceruzával.
Feladatok a hatrekeszes dobozzal.	Képek keresése, füzet lapozása, sorok teleírása, kihagyása, szóköz (olvasó TV).
Ismerkedés a gombás táblával.	Vonal rajzolása le, fel, jobbra, balra (olvasó TV).
Ismerkedés a gombás táblával.	Ábrák, pontok összekötése homokban, táblán, feladatlapon.
Feladatok a gombás táblával.	Egyenes, kör, csigavonal, egyszerű szögletes formák szabályos átírása, másolása áttetsző papírra.
Feladatok a gombás táblával.	Ábrák kiegészítése, egyszerű formák rajzolása meghatározott helyre, széles vonalközbe.

A fejlesztés várt eredményei a 2. évfolyam végén	<p>A tanuló képes a feladathelyzetet elfogadni, együttműködő, motiválható a beszédszervi gyakorlatok végzése során.</p> <p>Képes figyelmét néhány percre a feladatra irányítani.</p> <p>Felismeri környezetének hangjait, zörejeit, társai és a vele foglalkozó felnőttek hangját.</p> <p>Képes az irányokat (fentről le, balról jobbra) utánzással alkalmazni.</p> <p>Képes segítséggel alkalmazni – megnevezésre – a téri relációkat.</p> <p>Képes felismerni a soralkotás (két elemből álló) ritmusát, próbálja azt (segítséggel) utánozni.</p> <p>Képes környezetére kíváncsi, alapvető kommunikációs készsége alakul (közeledésre adekvát reakció, részvétel közös tevékenységben /passzív is/, elemi szükségletek, igények jelzése).</p> <p>Részt vesz irányított csoportos tevékenységben.</p> <p>Képes a feladatot elvégezni, szabályokat betartani.</p> <p>Képes a tanult verseket, dalokat, mondókákat társaival csoportosan elmondani.</p> <p>Képes elemi szinten a csoportba illeszkedni, ismeri és megnevezi társait és a vele foglalkozó felnőtteket.</p> <p>Képes a különböző íróeszközöket (segítséggel) alkalmazni, gyakorolni a ceruzafogást, tudatosan alkalmazni az író- és rajzeszközök, ceruza megfelelő nyomatékát.</p>
---	--

3 – 4. évfolyam

Az alsó tagozat végéig az írás és olvasás elemeinek elsajátítása, a betűk megismerése történik, minden esetben a már megismert betűk folyamatos ismétlésével, gyakorlásával.

Az olvasás-írás tantárgy betűismertetése elsősorban a tő/kiinduló-írásos betűtípus megismertetését célozza meg, ezzel párhuzamosan megtörténhet a nagybetűs alak bemutatása, amelyet a gyengénlátó tanulók gyakran hamarabb megjegyeznek általánosabb előfordulása miatt.

Az írás tantárgy gyengénlátó tanulóknál a sajátos nevelési igény miatt speciális, a láthatósági szempontokat figyelembe vevő, nagyobb vonalközbe történő, fokozatosan csökkenő vonalméretű füzetet igényel, a tanulók egyéni sajátosságaihoz igazodó íróeszközzel, valamint egyéni szükségleteknek megfelelő speciális eszközök alkalmazását teszi szükségessé (nagyítók, olvasó TV).

Az írás tantárgy oktatása aliglátó/vak tanulóknál szó és mondat kirakó (szögestábla) alkalmazásával, majd Braille írógép használatával történik.

Az erkölcsi nevelés területén a tantárgy fontos szerepet játszik az alapvető viselkedési szabályok betartásának megalapozásával, a türelmes feladatvégzés és a társakra való odafigyelés kialakításával, a tanszerek és eszközök rendezettségére neveléssel és az írásbeli munka minőségének fejlesztésével.

A nemzeti azonosságtudat, hazafias nevelés fejlesztését az alapvető téri relációkban való eligazodás fejlesztése, a népi mondókák és rövid versek megismerése segíti.

Az állampolgárságra, demokráciára nevelés területén fontos az iskolai házirend szabályainak megismerése, törekvés a szabályok minél önállóbb betartására.

Az önismeret és a társas kapcsolati kultúra fejlesztése a minél jobb teljesítmény elérésére törekvéssel, az önellenőrzés iránti igény kialakításával, feladathelyzetekben a társakkal való együttműködés fejlesztésével, egymás munkájának tiszteletben tartásával, és a türelmes várakozásra neveléssel valósul meg.

A tantárgy a tanulás tanítását a tanulás iránti érdeklődés felkeltésével, az egyénre szabott feladatok megoldására törekvéssel segíti.

Kiemelt szerepet játszik a tantárgy az anyanyelvi kommunikáció kompetenciaterület fejlesztésében, az írásos kommunikáció megértése iránti igény kialakításával, a beszéd vagy más kommunikációs forma árnyaltabbá, tudatosabbá tételével, a magyar nyelv hangjai és a tanult betűformák egyeztetésével, szavakban a tanult hangok felismerésével és a képek, tárgyak, szóképek egyeztetésével.

A szociális és állampolgári kompetencia fejlesztését segíti a közös szabályjátékokban való motivált részvétel, és feladatvégzésekben a saját és mások teljesítményének értékelésében való aktív részvételre nevelés.

A kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia megalapozását segíti a környezet iránti érdeklődés fenntartásával, a közös játékokban történő aktív kezdeményezéssel és feladatvállalással az írott vagy képes információk megismerésében, és az aktív részvétellel az önellenőrzésben, értékelésben.

3. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Beszédfejlesztés		Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Hangzódifferenciálás.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Hangszintézis képességének kialakítása.		
Kapcsolódási pontok	<i>Kommunikáció:</i> logopédiai feladatok, szókincsbővítés <i>Ének-zene:</i> ritmusgyakorlatok		
Fejlesztési feladatok		Fejlesztési ismeretek	
<ul style="list-style-type: none"> – Törekedni az érthető beszédre, figyelmeztetés után a hibák javítására. – Tárgyak, tárgyképek nevéből az első hang kiemelése. – Ritmusok letapsolása, kopogása, szavak ritmizálása, ritmikus sorok kirakása. – Szókincset bővíteni, tudatosabb, árnyaltabb beszéd, az új szavakat szókincsbe építeni. – Rövid mesét végighallgatás után rákérdezésre felidézni, visszamondani. 		<ul style="list-style-type: none"> – Beszédtechnika fejlesztése. – Hang kiemelése. – Szókincsbővítés. – Irodalmi élmények. – Ritmusfejlesztés. 	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<i>Különböző kedélyállapotok. Rokon értelmű szavak.</i> <i>Magánhangzó, mássalhangzó. Hang, szó, mondat.</i> <i>Megszólítások, köszönések. Megfelelő hangerő, megfelelő hanghordozás.</i>		

Fejlesztési tevékenységek	
vak/aliglátó	gyengénlátó/aliglátó
Kezdőhang leválasztása. Hangoztatás.	Kezdőhang leválasztása. Hangoztatás.
Szótagolás, rövid és hosszú szótagok, szavak ritmikus tapsolása.	Szótagolás, rövid és hosszú szótagok, szavak ritmikus tapsolása.
Versek, mondókák, dalszövegek értelmezéssel.	Versek, mondókák, dalszövegek értelmezéssel.
Személyes élmények felidézése.	Személyes élmények felidézése.
Mesehallgatás, segítséggel visszamondás, dramatizálás.	Mesehallgatás, segítséggel visszamondás, dramatizálás.
Hangok önálló ejtése hosszán, röviden. Zöngés hangok ejtésének kitapintása.	Hangok önálló ejtése hosszán, röviden. Zöngés hangok ejtésének kitapintása.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Térorientációs gyakorlatok	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	Egyszerűbb soralkotások.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Téri fogalmak helyes használata (elől-hátul, közel-távol).	
Kapcsolódási pontok	<i>Játékra nevelés:</i> szabályjáték, társasjáték. <i>Számolás-mérés:</i> tájékozódás, térbeli viszonyok, összefüggések felismerése	
Fejlesztési feladatok		Fejlesztési ismeretek
<ul style="list-style-type: none"> – Emléktető segítségével a bal-jobb oldalt, illetve irányt differenciálni. – A balról jobbra haladást rögzíteni. – Tárgyak sorba rendezése. – Eltérő nagyságú bábuval megfelelő számú és irányú lépést tenni (segítséggel). – A megadott instrukciók követése, társak türelmes figyelemmel kísérése. – Adekvát, egyszavas válasz adása ki?, mit csinál?, milyen? kérdésekre. – Felismerni önállóan a felső, alsó, szélső és középső sorokat, oszlopokat. 		<ul style="list-style-type: none"> – Lateralitás gyakorlása: bal-jobb. – Soralkotások: sor eleje, vége, közepe fogalmak kialakítása. – Téri relációk gyakorlása. – Helymeghatározás tanteremben, udvaron. – Lépegetés társasjáték-táblán. – Játékos feladatok: tárgyak eldugása, megkeresése. – Kép/tárgyolvasás. – Szógyűjtés „milyen a...?” kérdésre.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Páros testrészek. Alsó, felső, jobb és bal oldali szomszédok. Térkép, irányok. Pontos helymeghatározások. Sor eleje, vége, közepe, utolsó előtti. Téri relációk. Külső és belső tulajdonságok.	

Fejlesztési tevékenységek	
vak/aliglátó	gyengénlátó/aliglátó
Bal-jobb megállapítása, jelölése.	Bal-jobb megállapítása, jelölése.
Sorok átrendezése, új tagok beillesztése (gyerekek, játékok).	Sorok átrendezése, új tagok beillesztése (gyerekek, játékok).
Cselekvés alapján a kapott utasítás „megfejtése”.	Cselekvés alapján a kapott utasítás „megfejtése”.
Tárgyolvasás, forma kiegészítése, illesztése meghatározott helyen.	Tárgyolvasás, forma kiegészítése, illesztése meghatározott helyen. Képolvasás, kép kiegészítése meghatározott helyeken (rajz, nyomda).
Közös társasjáték, lépés bábuval.	Közös társasjáték, lépés bábuval.
Tárgyak eldugása, megkeresése.	Tárgyak eldugása, megkeresése.
Laptop, számítógép billentyűzet fontosabb gombjainak (enter, jobb klikk) kitapintása, megtalálása.	Laptop, számítógép billentyűzet fontosabb gombjainak (enter, jobb klikk) kitapintása, megtalálása.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Finommozgások fejlesztése	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	Kézdominancia.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Megfigyelések, látási differenciálás fejlesztése. Íráskészség alapozása.	
Kapcsolódási pontok	Ábrázolás-alkítás: formázások különböző anyagokból, gyurmázás, daratábla, homok; eltérő vastagságú íróeszközökkel festés, rajzolás	
Fejlesztési feladatok		Fejlesztési ismeretek
<ul style="list-style-type: none"> – Ügyesítő gyakorlatokat végezni mindkét kézzel. – Az irányokra vonatkozó utasításokat megérteni és követni. – Feladatvégzés tudatos vonalvezetéssel. – Az előnyben részesített oldal tudatos használata, domináns oldal kialakulása. 		<ul style="list-style-type: none"> – Ujjgyakorlatok. – Irányok megkülönböztetése síkban. – Vonalvezetési gyakorlatok. – Iránymozgás.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tevékenységek (csipegetés, sodrás, csavarás...) Fokozás (még feljebb, legszélén...) Íráselemek, egyszerű alakzatok. Kösd össze!, Karikázd be!, Húzd alá!, Húzd át! utasítások.	

Fejlesztési tevékenységek	
vak/aliglátó	gyengénlátó/aliglátó
Zongorázás, kopogás, tevékenységek apró tárgyakkal, tépésmozaik készítés.	Zongorázás, kopogás, tevékenységek apró tárgyakkal, tépésmozaik készítés.
Forma betöltése, kihagyása (sablonnal).	Forma betöltése, kihagyása, színezés sötétre, halványra.
Makett figurái a középponthoz, illetve egymáshoz viszonyítva.	Eseménykép/makett figurái a középponthoz, illetve egymáshoz viszonyítva.
Gombás tábla használata.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Szem-kéz koordinációjának fejlesztése/ Kézmozgások koordinációjának fejlesztése	Órakeret 14 óra
Előzetes tudás	Gyengénlátó tanulóknál egy pontra fixálás.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Gyengénlátó/aliglátó tanulóknál mozgó figura követése szemmel. Kézmozgások koordinációjának fejlesztése.	
Kapcsolódási pontok	<i>Mozgásnevelés:</i> labdás gyakorlatok. <i>Életvitel és gyakorlat:</i> cipőfűzés, szalagkötés. <i>Játékra nevelés:</i> didaktikus játékok.	
Fejlesztési feladatok		Fejlesztési ismeretek
<ul style="list-style-type: none"> – Próbálkozni megfelelő erővel a jó irányba dobni. – Szimpla csomó kötése, meghúzása. Segítséggel masnikötés próbálgatása. – Minta után stabil építményt készíteni különböző építőelemekből. – Két elemet önállóan összeilleszteni. 		<ul style="list-style-type: none"> – Célba dobás. – Csomókötés. – Építés. – Soralkotások két elemből.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Cél, irány, közelebb, távolabb, alsódobás, felsődobás, vastag, vékony zsinór, laza, szoros csomó; fal, kerítés, oszlop, torony, vízszintes, függőleges elhelyezés, sorok, oszlopok, szomszédok, következő; kép széle, kerete, fejjel lefelé.	

Fejlesztési tevékenységek	
vak/aliglátó	gyengénlátó/aliglátó
Babaruhára, fűző-játékra, saját cipőre csomó kötése.	Babaruhára, fűző-játékra, saját cipőre csomó kötése.
Építés önállóan és minta után.	Építés önállóan és minta után.
Különböző tárgyak (pl. vakos kocka) sorba rendezése vízszintes és függőleges irányban.	Különböző tárgyak (pl. vakos kocka), kártyák, dominó sorba rendezése vízszintes és függőleges irányban.
Csörgőlabda használata.	Csörgőlabda használata.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	6. Íráselemek tanítása		Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	Vizuális nyom észlelése és követése gyengénlátó tanulóknál.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Vonalrendszer megismerése, tájékozódás a vonalrendszerben. Soralkotás, sorkövetés, sorváltás gyakorlása.		
Kapcsolódási pontok	<i>Ábrázolás-alkítás:</i> festés, rajzolás változatos eszközökkel <i>Játékra nevelés:</i> didaktikus játékok		
Fejlesztési feladatok		Fejlesztési ismeretek	
<ul style="list-style-type: none"> – Az álló, fekvő és ferde vonalak differenciálása. – Felismerhetően egyszerű formák rajzolása/festése (a sikertelen próbálkozások ne szegjék kedvét). – Betűelemeket átírni, differenciálni, felismerhetően másolni. – A helyes irányt követni. – A vonalrendszert megbízhatóan ismerni. 		<ul style="list-style-type: none"> – Álló, fekvő egyenes. Kör-, kapu- és csészevonal. Hurok- és horogvonalak. Íráselemek írása vonalrendszerbe, sorközbe gyengénlátó tanulóknál. – Braille írás elemeinek tanítása, írógép használata. – Ismerkedés a felolvasó programmal. 	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Egyenesekből kirakható jelek (+, –, relációs jel). Kezdőpont, egyező irány, ellenkező irány. Vonalrendszerbe írás fogalmai. Sorköz, határvonal, kisebb, nagyobb, befér, kilóg.		

Fejlesztési tevékenységek	
vak/aliglátó	gyengénlátó/aliglátó
Ritmikus sor 3-4 elemből.	Ritmikus sor 3-4 elemből.
Azonos íráselemek, írásjelek felismerése, jelölése, sor folytatása.	Azonos íráselemek, írásjelek felismerése, jelölése, sor folytatása.
Sorkövetés gyakorlása domború ábrákkal.	Ismerkedés a vonalrendszerrel, vastag vonal megállapítása, megkezdett sor folytatása.
Nyitott és zárt forma differenciálása.	Nyitott és zárt forma differenciálása.
Alapformák felismerése domború ábrákban. Domború pontok keresése a papíron, a pontok csoportosítása.	Betűelemek felismerése ábrákban.
Párkeresés.	Hurok- és horogvonal átírása, másolása. Rajz kiegészítése.
Felolvasó program segítségével mesehallgatás.	Felolvasó program segítségével mesehallgatás.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	7. Betűtanítás	Órakeret 40 óra
Előzetes tudás	Vonalrendszer ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Rövid – hosszú biztos elkülönítése.	
Kapcsolódási pontok	<i>Kommunikáció:</i> logopédiai gyakorlatok <i>Ének-zene:</i> ritmizálás	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek	
<ul style="list-style-type: none"> – Egy-egy hang jelenlétét, hiányát felismerni erősen artikulált, ismert szavakban. – Együttműködve törekedni a minél tisztább kiejtésre. – Hangsúlyozott kezdőhangot kihallani ismert szóból. – Különböző szempontok (tartalom, kezdőhang) szerint szavakat differenciálni. – Betűhöz megfelelő hangot, hanghoz betűt társítani. – A tanult betűt felismerni és egyeztetni a megfelelő hanggal, amit hallott és látott a szóban. – Kérdésre megadott szóval mondatot alkotni. – Ismert szót képpel, képet szóval egyeztetni. – Saját nevét felismerni, ismerős hangot és betűt keresni benne. 	<ul style="list-style-type: none"> – Hangkihallási gyakorlatok. – Magánhangzók felismerése ajakállásról. – Kezdőhang leválasztása. – Ismerkedés az új betűkkel. – Betű felismerése szövegben. – Hang-betű egyeztetés. – Hanghelyzetek. – Szógyűjtés. – Szó-kép/tárgy egyeztetés. – A mondat (analog mondatalkotás). 	

Kulcsfogalmak/ fogalmak	<i>Személyek, tárgyak meghatározása: „Ki? Mi?” kérdések. Embert jelölő szavak (válaszok „ki?” kérdésre).</i> A „mondat” egyszerű meghatározása. Kezdőbetű, írásjel. Újságcímek, utcai feliratok.
------------------------------------	---

Fejlesztési tevékenységek	
vak/aliglátó	gyengénlátó/aliglátó
Játékos hallásfigyelem-fejlesztő gyakorlatok.	Játékos hallásfigyelem-fejlesztő gyakorlatok.
Hang kihallása szó elején, végén, közepén, kezdőhang kiemelése, önálló hangoztatása hosszan, röviden.	Hang kihallása szó elején, végén, közepén, kezdőhang kiemelése, önálló hangoztatása hosszan, röviden.
Szájról olvasás (nevek, ismert szavak): ajakállások kitapintása, utánzása, kézbe beszélés.	Szájról olvasás (nevek, ismert szavak): ajakállások kitapintása, utánzása, kézbe beszélés.
Ismert betű kiválasztása betűsorból (Braille), felismerése, hangoztatása nevekben, ismert szavakban.	Ismert betű kiválasztása betűsorból, felismerése, hangoztatása nevekben, ismert szavakban.
Ismert betűk alapján szó felismerése, egyeztetése tárggyal.	Ismert betűk alapján szó felismerése, egyeztetése képpel/tárggyal.
Aktuális betű keresése tájékoztató jellegű Braille feliratokon (pl. terem, gyógyszer neve) feliratokon.	Aktuális betű keresése újságban, utcai feliratokon.
Szavak szótagolása, tapsolása.	Szavak szótagolása, tapsolása.
Tematikus szógyűjtés.	Tematikus szógyűjtés.
Szavak felismerése körülírás alapján.	Szavak felismerése körülírás alapján.
Tárgyolvasás, két-három szavas mondatok alkotása.	Kép/tárgyolvasás, két-három szavas mondatok alkotása.
Laptop/számítógép billentyűzetén a megfelelő betűt megtalálni (Braille matricázott).	Laptop/számítógép billentyűzetén a megfelelő betűt megtalálni (kisbetű matricák).

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	8. Olvasás	Órakeret 40 óra
Előzetes tudás	Tanult hangok biztos felismerése, kihallása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Rész – egész észlelése.	
Kapcsolódási pontok	<i>Kommunikáció:</i> kifejező versmondás	
Fejlesztési feladatok		Fejlesztési ismeretek
<ul style="list-style-type: none"> – A tanult betűt felismerni hallott és látott szóban. – A betűk kirakása, másolása megfelelő sorrendben. 		<ul style="list-style-type: none"> – Betűfelismerés. – Két betű összeolvasása.

<ul style="list-style-type: none"> – Aktív részvétel a közös munkában. – Egyeztetni szóképeket tárgyakkal, tárgyképekkel. – 3 betűs szót (minta után vagy diktálásra) kirakni önállóan. – A betűk sorrendjét betartani. – Versmondás. 	<ul style="list-style-type: none"> – Szógyűjtés kezdő szótaggal. – Tárgykép-szó egyeztetés ismert betűk alapján. – Szó kirakása. – Szó analizálása. – Versek, mondókák tanulása.
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Betű, szótag, szó, mondat. Ellentétes szópárok. Szavak alakja, jelentése, írása, kiejtése.</p> <p>Hasonlóság, különbség konkrét példákon. Kérdőszavak, válaszok.</p> <p>Kösd össze!, Karikázd be!, Húzd alá! stb. utasítások.</p>

Fejlesztési tevékenységek	
vak/aliglátó	gyengénlátó/aliglátó
Ismert betűk (Braille) keresése könyvben, újságban, gyógyszeres dobozon, teremfeliratokon.	Ismert betűk keresése könyvben, újságban, gyógyszeres dobozon, teremfeliratokon, utcai feliratokon.
Szavak felismerése magánhangzóik alapján.	Szavak felismerése magánhangzóik alapján.
Azonos kezdőhangú szavak közül a két azonos betűvel kezdődőek kiválasztása, elemzése.	Azonos kezdőhangú szavak közül a két azonos betűvel kezdődőek kiválasztása, elemzése.
Azonos szótaggal kezdődő szavak kiválasztása, értelmezése.	Azonos szótaggal kezdődő szavak kiválasztása, értelmezése.
Szavak felismerése körülírás és kezdőhang alapján.	Szavak felismerése körülírás és kezdőhang alapján.
Megadott betűkből szó kirakása.	Megadott betűkből szó kirakása.
Tárgy alapján hiányos szó megfejtése, hiányzó betű pótlása.	Kép/tárgy alapján hiányos szó megfejtése, hiányzó betű pótlása.
Versek, mondókák közös elmondása, ismert hangok, betűk kiemelése.	Versek, mondókák közös elmondása, ismert hangok, betűk kiemelése.
Leírt versekben szavak keresése, jelölése.	Leírt versekben szavak keresése, jelölése.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	9. Írás	Órakeret 40 óra
Előzetes tudás	Betűformák észlelése nagymozgások és finommozgások segítségével.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A megfelelő betűk és hangok biztos összekapcsolása.	
Kapcsolódási pontok	<i>Mozgásnevelés: téri tájékozódás, alapmozgások</i>	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek	
<ul style="list-style-type: none"> – Az írás során a betű megfelelő méretben a megfelelő helyre kerüljön gyengénlátó tanulóknál. Betűírás megfelelő nyomatékka Braille írógéppel. – A sorokat, sorközöket és a haladási irányt betartani. – 2 betűs szót önállóan, annál hosszabb szót segítséggel írni, másolni. – A betűket és hangokat biztosan 	<ul style="list-style-type: none"> – A tanult betűk írása. Betűforma vázolása. Írás nagy sorközbe távolságtartással gyengénlátó tanulóknál. – A betűk időtartama, ejtésük, jelölésük. – Két betűs szavak átírása, másolása. – Írás diktálás után. – Kétbetűs szavak írása. – Betűk, szótagok, szavak másolása és írása diktálásra. 	

felismerni és egyeztetni. – Szavakat kiegészíteni igekötővel.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Írólap tartása, betű helye, mérete, sor, vastag vonal, margó, kezdőhang – első betű. Hosszú, rövid hangok, jelölésük, szó, szótag, egy szótagú szavak. Hasonló, különböző, ellentétes értelmű szavak.

Fejlesztési tevékenységek	
vak/aliglátó	gyengénlátó/aliglátó
Betűírás megfelelő nyomatékkel Braille írógéppel/ betűírás lappal/számítógéppel.	Betűalakítás padon, táblán, írólapon.
Betű átírása és írása egyesével.	Betű átírása és írása egyesével.
Másolás Braille tankönyvből, szögestábláról.	Másolás előírásról, tábláról.
Betűk írása egyenként, szóközzel.	Betűk írása egyenként, szóközzel.
Szógyűjtés azonos magánhangzókkal, a tanult magánhangzó leírása.	Szógyűjtés azonos magánhangzókkal, a tanult magánhangzó leírása.
Megadott kezdőbetűvel tematikus szógyűjtés.	Megadott kezdőbetűvel tematikus szógyűjtés.
Kétbetűs szótagok ciklikus kirakása minta alapján: pl. bababa.	Kétbetűs szavak kirakása minta alapján: mi, ma, ló, ól.

A fejlesztés várt eredményei a 3. évfolyam végén	<p>A tanuló képes soralkotás alkalmával spontán módon alkalmazni és rögzíteni a balról jobbra haladást.</p> <p>Képes szavakban a magánhangzót kihallani, adott magánhangzót megjelölni.</p> <p>Kialakul az előnyben részesített oldal tudatos használata.</p> <p>Gyengénlátó tanuló képes szabad kézzel felismerhető ábrát rajzolni.</p> <p>Feladathelyzetben együttműködő, motiválható, képes figyelmét néhány percig a feladatra irányítani.</p> <p>Képes spontán beszédben helyesen használni a téri relációk kifejezéseit.</p>
---	--

4. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Beszédfejlesztés		Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Hangzódifferenciálás.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Hangszintézis képességének kialakítása.		
Kapcsolódási pontok	<i>Kommunikáció:</i> logopédiai feladatok, szókincsbővítés <i>Ének-zene:</i> ritmusgyakorlatok		
Fejlesztési feladatok		Fejlesztési ismeretek	
<ul style="list-style-type: none"> – Törekedni az érthető beszédre, figyelmeztetés után a hibák javítására. – Ritmusok letapsolása, kopogása, szavak ritmizálása, ritmikus sorok kirakása. – Kezdőhang alapján szavakat differenciálni. – Szókincszet bővíteni, tudatosabb, árnyaltabb beszéd, az új szavakat szókincsbe építeni. – A kimondott és leírt szó kapcsolatát megérteni. – A csoport előtt önálló „fellépést” vállalni ismert dallal, verssel. – Fogalmi szint fejlesztése, 3-4 képből, tárgyból álló képsor/tárgysor kirakása, szógyűjtés, mondatalkotás. 		<ul style="list-style-type: none"> – Beszédtechnika fejlesztése. – Hangok kiejtésének javítása. – Hang kiemelése. – Hallási differenciálás: zöngés-zöngétlen. – Hanghelyzet felismerése: szó elején, közben, végén. – Szókincsbővítés. – Ritmusfejlesztés. – Fogalmi szint fejlesztése. 	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<i>Különböző kedélyállapotok. Rokon értelmű szavak.</i> Magánhangzó, mássalhangzó. Hang, szó, mondat. Megszólítások, köszönések. <i>Megfelelő hangerő, megfelelő hanghordozás.</i>		
Fejlesztési tevékenységek			
vak/aliglátó		gyengénlátó/aliglátó	
Kezdőhang és befejező hang leválasztása. Hangoztatás.		Kezdőhang és befejező hang leválasztása. Hangoztatás.	
Hangok önálló ejtése hosszan, röviden. Zöngés hangok ejtésének kitapintása.		Hangok önálló ejtése hosszan, röviden. Zöngés hangok ejtésének kitapintása.	
Versek, mondókák, dalszövegek értelmezéssel.		Versek, mondókák, dalszövegek értelmezéssel.	
Személyes élmények felidézése.		Személyes élmények felidézése.	

Mesehallgatás, segítséggel visszamondás, dramatizálás.	Mesehallgatás, segítséggel visszamondás, dramatizálás.
Tapintott-hallott szavak analizálása, magánhangzók kiemelése.	Látott (tapintott)-hallott szavak analizálása, magánhangzók kiemelése.
Laptopon/számítógépen képes újság nézegetése felolvasó programmal.	Képes újság nézegetése (laptopról/számítógépről felolvasó programmal is).

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Térorientációs gyakorlatok	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	Egyszerűbb soralkotások.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Téri fogalmak helyes használata (elől-hátul, közel-távol).	
Kapcsolódási pontok	<i>Játékra nevelés:</i> szabályjáték, társasjáték. <i>Számolás-mérés:</i> tájékozódás, térbeli viszonyok, összefüggések felismerése	
Fejlesztési feladatok		Fejlesztési ismeretek
<ul style="list-style-type: none"> – Emléktető segítségével a bal-jobb oldalt, illetve irányt differenciálni. – A balról jobbra haladást rögzíteni, spontán módon alkalmazni soralkotás alkalmával. – A téri relációk kifejezéseit a spontán beszéd során is helyesen használni. – A hibás helymeghatározást javítani. – Eltérő nagyságú bábuval megfelelő számú és irányú lépést tenni (kis segítséggel). – A megadott instrukciók követése, társak türelmes figyelemmel kísérése. – Felismerni önállóan a felső, alsó, szélső és középső sorokat, oszlopokat. – Az alaprajz és a valóság közti összefüggés felismerése. 		<ul style="list-style-type: none"> – Téri relációk gyakorlása. – Helymeghatározás tanteremben, udvaron, maketten/eseményképen, rajzon/asztalon. – Lépegetés társasjáték-táblán. – Játékos feladatok: tárgyak eldugása, megkeresése. – Tájékozódási gyakorlat a hatrekeszes-dobozban. – Ismerkedés a tanterem alaprajzával.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Páros testrészek. Alsó, felső, <i>jobb és bal oldali</i> szomszédok. <i>Térkép, irányok. Pontos helymeghatározások. Sor eleje, vége, közepe, utolsó előtti.</i> Téri relációk. Külső és belső tulajdonságok.	

Fejlesztési tevékenységek	
vak/aliglátó	gyengénlátó/aliglátó
Sorok átrendezése, új tagok beillesztése (gyerekek, játékok).	Sorok átrendezése, új tagok beillesztése (gyerekek, játékok).
Közös társasjáték, lépés bábuval.	Közös társasjáték, lépés bábuval.
Tárgyak eldugása, megkeresése.	Tárgyak eldugása, megkeresése.
A makett szereplőinek helyzete, tulajdonságaik elmondása emlékezetből.	A kép/makett szereplőinek helyzete, tulajdonságaik elmondása emlékezetből.
Adott sor és oszlop („emelet, lakás”) jelölése bábuval, tárggyal.	Adott sor és oszlop („emelet, lakás”) jelölése bábuval, rajzzal.
Saját és társai tárgyai és a berendezési tárgyak helyének megjelölése.	Saját és társai tárgyai és a berendezési tárgyak helyének bejelölése.
Laptop/számítógép billentyűzet fontosabb gombjainak (enter, jobb klikk, nyilak) kitapintása, megtalálása.	Laptop/számítógép billentyűzet fontosabb gombjainak (enter, jobb klikk, nyilak) kitapintása, megtalálása.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Finommozgások fejlesztése	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	Kézdominancia.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Megfigyelések, látási differenciálás fejlesztése. Íráskészség alapozása. Finommotorika fejlesztése.	
Kapcsolódási pontok	<i>Ábrázolás-alkítás:</i> formázások különböző anyagokból, gyurmázás, daratábla, homok; eltérő vastagságú íróeszközökkel festés, rajzolás	
Fejlesztési feladatok		Fejlesztési ismeretek
<ul style="list-style-type: none"> – Ügyesítő gyakorlatokat végezni mindkét kézzel. – Az irányokra vonatkozó utasításokat megérteni és követni. – Egyszerű ábrákat másolni a tábláról/sablonról. Szabad kézzel felismerhető ábra rajzolása papírra/gyurmába. – Feladatvégzés tudatos vonalvezetéssel, megfelelő ceruzafogással és nyomatékkel. 		<ul style="list-style-type: none"> – Ujjgyakorlatok. – Irányok megkülönböztetése síkban. – Vonalvezetési gyakorlatok. – Iránymozgás.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tevékenységek (csipegetés, sodrás, csavarás...). Fokozás (még feljebb, legszélén...). Íráselemek, egyszerű alakzatok. Kösd össze!, Karikázd be!, Húzd alá!, Húzd át! utasítások.	

Fejlesztési tevékenységek	
vak/aliglátó	gyengénlátó/aliglátó
Zongorázás, kopogás, tevékenységek apró tárgyakkal, tépésmozaik készítés.	Zongorázás, kopogás, tevékenységek apró tárgyakkal, tépésmozaik készítés.
Makett figurái a középponthoz, illetve egymáshoz viszonyítva.	Eseménykép/makett figurái a középponthoz, illetve egymáshoz viszonyítva.
Ceruzával haladás formák, párhuzamosok között.	Ceruzával haladás formák/ábrák, párhuzamosok között.
Laptop/számítógép billentyűinek körbejárása ujjal, hurkapálcával. A billentyűk között lépcsővonalak követése. Két billentyűt összekötő út keresése.	„Kockás” papíron kisebb-nagyobb négyzetek, lépcső rajzolása.
Színezés, sablonkitöltés illatos ceruzával.	Színezés, határok betartása.
Nyomaték tudatos változtatása.	Nyomaték tudatos változtatása.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Szem-kéz koordinációjának fejlesztése/ Kézmozgások koordinációjának fejlesztése	Órakeret 14 óra
Előzetes tudás	Egy pontra fixálás gyengénlátó tanulóknál .	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Mozgó figura követése szemmel gyengénlátó/aliglátó tanulóknál. Kézmozgások koordinációjának fejlesztése.	
Kapcsolódási pontok	<i>Mozgásnevelés:</i> labdás gyakorlatok. <i>Életvitel és gyakorlat:</i> cipőfűzés, szalagkötés. <i>Játékra nevelés:</i> didaktikus játékok.	
Fejlesztési feladatok		Fejlesztési ismeretek
<ul style="list-style-type: none"> – Próbálkozni megfelelő erővel a jó irányba dobni. – Szimpla csomó kötése, meghúzása. Segítséggel masnikötés próbálgatása. – Minta után stabil építményt készíteni különböző építőelemekből. – Helymeghatározás alapján a megfelelő elemet kiválasztani. – Két elemet önállóan összeilleszteni, az esetleges hibákat észlelni, javítani. 		<ul style="list-style-type: none"> – Célba dobás. – Csomókötés. – Építés. – Soralkotások. – Kép/forma összeillesztése.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Cél, irány, közelebb, távolabb, alsódobás, felsődobás, vastag, vékony zsinór, laza, szoros csomó; fal, kerítés, oszlop, torony, vízszintes, függőleges elhelyezés, sorok, oszlopok, szomszédok, következő; kép széle, kerete, fejjel lefelé.	

Fejlesztési tevékenységek	
vak/aliglátó	gyengénlátó/aliglátó
Tábla célzása babzsákkal, tépőzáras golyóval: irányt, távolságot felmérni.	Táblai ábrák célzása babzsákkal, papírrepülővel.
Babaruhára, fűző-játékra, saját cipőre csomó kötése.	Babaruhára, fűző-játékra, saját cipőre csomó kötése.
Építés önállóan és minta után, építőelemek pontos illesztése.	Építés önállóan és minta után, építőelemek pontos illesztése.
Kéztorna. Különböző tárgyak (pl. vakos kocka) sorba rendezése vízszintes és függőleges irányban.	Kéztorna. Különböző tárgyak (pl. vakos kocka), kártyák, dominó sorba rendezése vízszintes és függőleges irányban.
Több elemű formák, azonos felületű, szétvágott kartonpapír darabok összeillesztése.	Szétvágott kép, azonos felületű, szétvágott papírdarabok, mesekocka elemeinek összeillesztése.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	6. Íráselemek tanítása	Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	Vizuális nyom észlelése és követése gyengénlátó tanulóknál.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Vonalrendszer megismerése, tájékozódás a vonalrendszerben. Soralkotás, sorkövetés, sorváltás gyakorlása.	
Kapcsolódási pontok	<i>Ábrázolás-alkítás:</i> festés, rajzolás változatos eszközökkel <i>Játékra nevelés:</i> didaktikus játékok	
	Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek
	<ul style="list-style-type: none"> – Az álló, fekvő és ferde vonalak differenciálása és megfelelő alkalmazása. – Felismerhetően egyszerű formák rajzolása/festése (a sikertelen próbálkozások ne szegjék kedvét). – Betűelemeket átírni, differenciálni, felismerhetően másolni. – A helyes irányt követni, írás során a szó- és sorközöket betartani. – A vonalrendszert megbízhatóan ismerni, íráselemek helyét biztosan ismerni. 	<ul style="list-style-type: none"> – Álló, fekvő egyenes. – Kör-, kapu- és csészevonal. – Hurok- és horogvonalak. – Íráselemek írása vonalrendszerbe, sorközbe. – Braille írás elemeinek tanítása, írógép használata. – Ismerkedés felolvasó programokkal (laptop/számítógép).
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Egyenesekből kirakható jelek (+, –, relációs jel). Kezdőpont, egyező irány, ellenkező irány. Vonalrendszerbe írás fogalmai. Sorköz, határvonal, kisebb, nagyobb, befér, kilóg.	

Fejlesztési tevékenységek	
vak/aliglátó	gyengénlátó/aliglátó
Ritmikus sor 3-4 elemből.	Ritmikus sor 3-4 elemből.
Azonos íráselemek, írásjelek felismerése, jelölése, sor folytatása.	Azonos íráselemek, írásjelek felismerése, jelölése, sor folytatása.
Sorkövetés gyakorlása domború ábrákkal.	Ismerkedés a vonalrendszerrel, vastag vonal megállapítása, megkezdett sor folytatása.
Nyitott és zárt forma differenciálása.	Nyitott és zárt forma differenciálása.
Betűelemek felismerése domború ábrákban. Domború pontok keresése a papíron, a pontok csoportosítása.	Betűelemek felismerése ábrákban. Ábrák kiegészítése, betűelemekkel.
Párosítás.	Hurok- és horogvonal átírása, másolása. Rajz kiegészítése.
Felolvasó program segítségével mesehallgatás.	Felolvasó program segítségével mesehallgatás.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	7. Betűtanítás	Órakeret 40 óra
Előzetes tudás	Vonalrendszer ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Rövid – hosszú biztos elkülönítése.	
Kapcsolódási pontok	<i>Kommunikáció:</i> logopédiai gyakorlatok <i>Ének-zene:</i> ritmizálás	
	Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek
	<ul style="list-style-type: none"> – Egy-egy hang jelenlétét, hiányát felismerni erősen artikulált, ismert szavakban. – Együttműködve törekedni a minél tisztább kiejtésre. – Hangsúlyozott kezdőhangot kihallani ismert szóból. – Különböző szempontok (tartalom, kezdőhang) szerint szavakat differenciálni. – Betűhöz megfelelő hangot, hanghoz betűt társítani. – A tanult betűt felismerni és egyeztetni a megfelelő hanggal, amit hallott és látott a szóban. – Kérdésre megadott szóval mondatot alkotni. – Ismert szót képpel, képet szóval egyeztetni. – Saját nevét felismerni, ismerős hangot és betűt keresni benne. 	<ul style="list-style-type: none"> – Hangkihallási gyakorlatok. – Magánhangzók felismerése ajakállásról. – Kezdőhang leválasztása. – Ismerkedés az új betűkkel. – Betű felismerése szövegben. – Hang-betű egyeztetés. – Hanghelyzetek. – Szógyűjtés. – Szó-kép/tárgy egyeztetés. – A mondat (analog mondatalkotás).

Kulcsfogalmak/ fogalmak	<i>Személyek, tárgyak meghatározása: „Ki? Mi?” kérdések. Embert jelölő szavak (válaszok „ki?” kérdésre).</i> A „mondat” egyszerű meghatározása. Kezdőbetű, írásjel. Újságcímek, utcai feliratok.
------------------------------------	---

Fejlesztési tevékenységek	
vak/aliglátó	gyengénlátó/aliglátó
Játékos hallásfigyelem-fejlesztő gyakorlatok.	Játékos hallásfigyelem-fejlesztő gyakorlatok.
Hang kihallása szó elején, végén, közepén, kezdőhang kiemelése, önálló hangoztatása hosszan, röviden.	Hang kihallása szó elején, végén, közepén, kezdőhang kiemelése, önálló hangoztatása hosszan, röviden.
Szájról olvasás (nevek, ismert szavak): ajakállások kitapintása, utánzása, kézbe beszélés.	Szájról olvasás (nevek, ismert szavak): ajakállások kitapintása, utánzása, kézbe beszélés.
Ismert betű kiválasztása betűsorból (Braille), felismerése, hangoztatása nevekben, ismert szavakban.	Ismert betű kiválasztása betűsorból, felismerése, hangoztatása nevekben, ismert szavakban.
Ismert betűk alapján szó felismerése, egyeztetése tárggyal.	Ismert betűk alapján szó felismerése, egyeztetése képpel/tárggyal.
Aktuális betű keresése tájékoztató jellegű Braille feliratokon (pl. terem, gyógyszer neve) feliratokon.	Aktuális betű keresése újságban, utcai feliratokon.
Szavak szótagolása, tapsolása.	Szavak szótagolása, tapsolása.
Tematikus szógyűjtés.	Tematikus szógyűjtés.
Szavak felismerése körülírás alapján.	Szavak felismerése körülírás alapján.
Tárgyolvasás, két-három szavas mondatok alkotása.	Kép/tárgyolvasás, két-három szavas mondatok alkotása.
Laptop/számítógép billentyűzetén a megfelelő betűt megtalálni (Braille matricázott).	Laptop/számítógép billentyűzetén a megfelelő betűt megtalálni.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	8. Olvasás	Órakeret 40 óra
Előzetes tudás	Tanult hangok biztos felismerése, kihallása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Rész – egész észlelése.	
Kapcsolódási pontok	<i>Kommunikáció:</i> kifejező versmondás	
Fejlesztési feladatok		Fejlesztési ismeretek
<ul style="list-style-type: none"> – A tanult betűt felismerni hallott és látott szóban. – A betűk kirakása, másolása megfelelő sorrendben. 		<ul style="list-style-type: none"> – Betűfelismerés. – Két betű összeolvasása.

<ul style="list-style-type: none"> – Aktív részvétel a közös munkában. – Egyeztetni szóképeket tárgyakkal, tárgyképekkel (gyengénlátó tanulóknál). – 3 betűs szót (minta után vagy diktálásra) kirakni önállóan. – A betűk sorrendjét betartani, a hibákat megtalálni, helyét jelezni, segítséggel javítani. – Önállóan olvasott rövid mondat tartalmát megérteni, visszaadni. – Versmondás értelmesen, hangsúlyozva. 	<ul style="list-style-type: none"> – Szógyűjtés kezdő szótaggal. – Tárgykép-szó egyeztetés ismert betűk alapján. – Szó kirakása. – Szó analizálása. – Tőmondatok olvasása. – Versek, mondókák tanulása.
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Betű, szótag, szó, mondat. Ellentétes szópárok. Szavak alakja, jelentése, írása, kiejtése. Hasonlóság, különbség konkrét példákon. Kérdőszavak, válaszok. Kösd össze!, Karikázd be!, Húzd alá! stb. utasítások.</p>

Fejlesztési tevékenységek	
vak/aliglátó	gyengénlátó/aliglátó
Ismert betűk (Braille) keresése könyvben, újságban, gyógyszeres dobozon, teremfeliratokon.	Ismert betűk keresése könyvben, újságban, gyógyszeres dobozon, teremfeliratokon, utcai feliratokon.
Szavak felismerése magánhangzóik alapján.	Szavak felismerése magánhangzóik alapján.
Azonos kezdőhangú szavak közül a két azonos betűvel kezdődőek kiválasztása, elemzése.	Azonos kezdőhangú szavak közül a két azonos betűvel kezdődőek kiválasztása, elemzése.
Azonos szótaggal kezdődő szavak kiválasztása, értelmezése.	Azonos szótaggal kezdődő szavak kiválasztása, értelmezése.
Szavak felismerése körülírás és kezdőhang alapján.	Szavak felismerése körülírás és kezdőhang alapján.
Megadott betűkből szó kirakása.	Megadott betűkből szó kirakása.
Letakart szó kitalálása 1, 2, 3 felfedett betű alapján.	Letakart szó kitalálása 1, 2, 3 felfedett betű alapján.
Tárgy alapján hiányos szó megfejtése, hiányzó betű pótlása.	Kép/tárgy alapján hiányos szó megfejtése, hiányzó betű pótlása.
Versek, mondókák közös elmondása, ismert hangok, betűk kiemelése.	Versek, mondókák közös elmondása, ismert hangok, betűk kiemelése.
Leírt versekben szavak keresése, jelölése.	Leírt versekben szavak keresése, jelölése.
Két szavas mondatok olvasása.	Két szavas mondatok olvasása.
Alanyok illetve állítmányok cseréje.	Alanyok illetve állítmányok cseréje.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	9. Írás	Órakeret 40 óra
Előzetes tudás	Betűformák észlelése nagymozgások és finommozgások segítségével.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A megfelelő betűk és hangok biztos összekapcsolása.	
Kapcsolódási pontok	<i>Mozgásnevelés: téri tájékozódás, alapmozgások</i>	
Fejlesztési feladatok		Fejlesztési ismeretek
– Az írás során a betű megfelelő méretben a megfelelő helyre kerüljön gyengénlátó tanulóknál. Betűírás megfelelő nyomatékka Braille írógéppel.		– A tanult betűk írása. Betűforma vázolása. Írás nagy sorközbe távolságtartással gyengénlátó tanulóknál.

<ul style="list-style-type: none"> – A sorokat, sorközöket és a haladási irányt betartani. – 2 betűs szót önállóan, annál hosszabb szót segítséggel írni, másolni. – A betűket és hangokat biztosan felismerni és egyeztetni. – Szavakat kiegészíteni igekötővel. – Pontos, figyelmes másolás, az esetleges hibákat segítséggel javítani. – Önálló munkavégzés (5-6 szó leírása), utána közös ellenőrzés, javítás. 	<ul style="list-style-type: none"> – A betűk időtartama, ejtésük, jelölésük. – Két betűs szavak átírása, másolása. – Írás diktálás után. – Betűk írása sorközbe. – Kétbetűs szavak írása. – Betűk, szótagok, szavak másolása és írása diktálásra.
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Írólap tartása, betű helye, mérete, sor, vastag vonal, margó, kezdőhang – első betű. Hosszú, rövid hangok, jelölésük, szó, szótag, egy szótagú szavak. Hasonló, különböző, ellentétes értelmű szavak.</p>

Fejlesztési tevékenységek	
vak/aliglátó	gyengénlátó/aliglátó
Betűírás megfelelő nyomatékkel Braille írógéppel/ betűírás lappal/számítógéppel.	Betűalakítás padon, táblán, írólapon.
Betű átírása és írása egyesével.	Betű átírása és írása egyesével.
Másolás Braille tankönyvből, szögestábláról.	Másolás előírásról, tábláról.
Betűk írása egyenként, szóközzel.	Betűk írása egyenként, szóközzel.
Szógyűjtés azonos magánhangzókkal, a tanult magánhangzó leírása.	Szógyűjtés azonos magánhangzókkal, a tanult magánhangzó leírása.
Megadott kezdőbetűvel tematikus szógyűjtés.	Megadott kezdőbetűvel tematikus szógyűjtés.
Kétbetűs szavak kirakása.	Kétbetűs szavak kirakása.
Kétbetűs szavak gyűjtése, írása.	Kétbetűs szavak gyűjtése, írása.
Szó kiegészítése igekötővel.	Szó kiegészítése igekötővel.
Igekötő alkalmazása, szó jelentésváltozásának megfigyelése.	Igekötő alkalmazása, szó jelentésváltozásának megfigyelése.

<p>A fejlesztés várt eredményei a 4. évfolyam végén</p>	<p>A tanuló képes soralkotás alkalmával spontán módon alkalmazni és rögzíteni a balról jobbra haladást.</p> <p>Képes szavakban a magánhangzót kihallani, adott magánhangzót megjelölni. Kialakul az előnyben részesített oldal tudatos használata.</p> <p>Gyengénlátó tanuló képes szabad kézzel felismerhető ábrát rajzolni.</p> <p>Feladathelyzetben együttműködő, motiválható, képes figyelmét néhány percig a feladatra irányítani.</p> <p>Képes spontán beszédben helyesen használni a téri relációk kifejezéseit.</p> <p>Képes az alaprajz és a valóság közti összefüggést felismerni.</p> <p>Gyengénlátó tanuló képes az íráselemek helyének figyelembevételével önállóan sort alkotni a vonalrendszerben.</p> <p>Képes betűelemeket átírni, differenciálni, felismerhetően másolni.</p> <p>Gyengénlátó tanuló képes a feladatokat tudatos vonalvezetéssel, megfelelő ceruzafogással és nyomatékkel végezni. Vak/aliglátó tanuló képes Braille írógéppel megfelelő nyomatékkel írni.</p> <p>Képes egyszerű szöveget (betűket), ábrákat másolni a tábláról/szögestábláról.</p> <p>Képes szóképeket differenciálni néhány tanult betű alapján.</p> <p>Képes szógyűjtésre tartalom, illetve alaki kritériumok alapján.</p> <p>Képes a helyes irányt követni írás során, a szó- és sorközök betartásával.</p> <p>Képes kétbetűs szavakat gyűjteni, értelmezni, leírni.</p>
--	---

5 - 6. évfolyam

A tantárgy jelentős szerepet játszik az erkölcsi nevelés területén a feladattudat és a feladattartás fejlesztésében, a helyes viselkedési szabályok megerősítésében és megtartásában, a tanuló saját és mások munkájának megóvására vonatkozó törekvésének kialakulásában, megbecsülésére nevelésében, valamint türelemre és kitartásra ösztönzésében.

A nemzeti azonosságtudat, hazafias nevelés fejlesztését a magyar és az idegen nyelv közötti különbség felismerése, a téri orientációs ismeretek bővítése, a magyar népi mondókák és közmondások megismerése segíti.

A családi életre nevelést segíti a saját név felismerése, a családtagok nevének ismerete, vezetéknev és utónév azonosságainak és különbségének és ezek okainak tisztázása, valamint egyszerű köszöntő szöveg írásával felkészülés az aktuális családi ünnepekre.

Az állampolgárságra, demokráciára nevelést megalapozza a tanuló hivatalos személyi adatainak és azok alkalmazásának megismerése, az aláírás jelentőségének megtanítása.

Az anyanyelvi kommunikáció kompetenciaterület fejlődését segíti az aktív és passzív szókinccs bővítése, a tudatosabb, tartalmilag pontosabb, nyelvtanilag helyes beszéd kialakítása, az érzések, gondolatok szóban történő kifejezése, a közösségi szabályok írásos és rajzos jelzéseinek felismerése és az irodalmi művek megismerése iránti igény felkeltése.

A digitális kompetencia fejlődését segíti a tájékozódás a számítógép billentyűzetén, a tanult betűk kikeresése, írásuk gyakorlása és a leggyakoribb számítógépes jelzések megismerése.

A hatékony, önálló tanulás megvalósul az új információk és ismeretek elsajátításával, az érdeklődés fenntartásával az írásos információk megértésére.

5. évfolyam

Kulcsfogalmak/ Fejlesztési cél	1. Beszédfejlesztés	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Tagolt beszéd, motiváció a kommunikációra.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Vizuális és verbális emlékezet fejlesztése. Gondolatok, szavak kifejezése verbális vagy nonverbális jelekkel.	
Kapcsolódási pontok	<i>Kommunikáció:</i> logopédiai feladatok, vers, rövid szöveg kifejező előadása közönség előtt <i>Mozgásnevelés:</i> téri tájékozódás, légzőgyakorlatok	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek	
<ul style="list-style-type: none"> – Folyamatos, nyugodt, érthető beszéd. – Egyénileg és csoportosan fellépni az iskolai ünnepélyeken. – Beszámoló átélt eseményekről. – Legfontosabb adatait ismerni. – Mondanivalót minél pontosabban kifejezni. 	<ul style="list-style-type: none"> – Helyes artikuláció gyakorlása, hanglejtés, hangerő, stílus. – Mondatalkotás megadott szóval, mondatalkotás képről. – Szókincsbővítés. 	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Különböző kedélyállapotok. Napló. Személyi adatok. Régen, most, majd (igeidők). Kérdő névmások. Kérdés és felelés, társalgás.	

Fejlesztési tevékenységek	
vak/aliglátó	gyengénlátó/aliglátó
Logopédiai gyakorlatok.	Logopédiai gyakorlatok.
Légzőgyakorlatok.	Légzőgyakorlatok.
Szappanbuborék fújása.	Szappanbuborék fújása.
Tematikus szógyűjtés, mondatalkotás adott szavakból.	Tematikus szógyűjtés, mondatalkotás adott szavakból.
Mondat többféle befejezése.	Mondat többféle befejezése.
Versek, mondókák hangsúlyozása.	Versek, mondókák hangsúlyozása.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Térorientációs gyakorlatok	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Alak – háttér elkülönítése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tájékozódás táblázatban. Az önállóság, megbízhatóság, feladattudat erősítése.	
Kapcsolódási pontok	<i>Mozgásnevelés:</i> téri tájékozódás <i>Számolás-mérés:</i> tájékozódás: térirányok, alaprajz, viszonyítás	
Fejlesztési feladat		Fejlesztési ismeretek
<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló ügyességének megfelelő játékokat tudatosan (nem próba-szerencse alapon) kirakni. – Téri relációkat megfogalmazni többféleképpen. – Helymeghatározásokat elvégezni különböző pontokhoz viszonyítva. 		<ul style="list-style-type: none"> – Téri helyzetek transzformálása síkra. – Puzzle kirakása. – Távolság becslése, ellenőrzése. – Játékos feladatok.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Le-fel, jobbra-balra (közlekedés). Csere, helycsere. Közel, távolabb, innen, túl... Oszlopok, sorok számozása, sorok, széle, közepe, önálló munka, önálló ellenőrzés, türelem, kitartás, vízszintes és függőleges feliratok, keresztrejtvény.	

Fejlesztési tevékenységek	
vak/aliglátó	gyengénlátó/aliglátó
Tájékozódás az iskola makettjén, domború alaprajzán.	Tájékozódás az iskola alaprajzán.
Útvonal együttes bejárása, bejelölése.	Útvonal együttes bejárása, berajzolása.
Tárgyak elhelyezése közelebb, távolabb.	Tárgyak elhelyezése közelebb, távolabb.
Tűz-víz játék.	Tűz-víz játék.
Tárgy elrejtése, megtalálása.	Tárgy elrejtése, megtalálása.
Térbeli helyzetek megfigyelése, megfogalmazása.	Térbeli helyzetek megfigyelése, megfogalmazása.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Betűtanítás	Órakeret 44 óra
Előzetes tudás	Hibakeresés, különbségek észrevétele.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Betűismertetések, szóképzés (szűkítés, bővítés) műveleteinek végzése.	
Kapcsolódási pontok	<i>Kommunikáció:</i> szókincs-bővítés, szógyűjtés <i>Ének-zene:</i> ritmizálás. hallásfejlesztés	
Fejlesztési feladatok		Fejlesztési ismeretek
<ul style="list-style-type: none"> – Az új betűt felismerni, írni, és összeolvasni a korábban tanultakkal. – Szavakat analizálni, betűket kapcsolni, összeolvasni. – Munkákat ellenőrizni, hibákat megtalálni, és megfelelően javítani segítséggel. – Szavak jelentésmódosulásait észlelni, és a változást megfogalmazni. – Tulajdonnevek és köznevek közti különbséget megérteni. – Írásjeleket tudatosan használni írás és olvasás során. – Érdeklődni a környezet iránt, önállóan tájékozódni; „felfedezések” a térképen. – Fejtörőket, rejtvényeket megoldani. 		<ul style="list-style-type: none"> – Új betű ismertetése. – Szótagok, szavak kirakása. – Hiányzó betűk, szótagok pótlása. – Két szótagú szavak írása. – Nevek, mondatkezdő betűk jelölése. – Mondatvégi írásjel. – Játék a betűkkel. – Braille elemei.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szavak tartalma, alakja. Azonos alakú szavak, rokon értelmű szavak. Szavak igeikötővel, kezdő szótag, végződés. Szabály (mit írunk nagybetűvel?). Tulajdonnevek írásának szabályai. Mondat meghatározása, fajtái. Különböző érzelmek. „Miért?” (Szomorú, sír, vidám, nevet stb.). Törd a fejed! Ki tud többet? –vetélkedő.	

Fejlesztési tevékenységek	
vak/aliglátó	gyengénlátó/aliglátó
Betű kiemelése, hangoztatása, írása, olvasása, kapcsolása.	Betű kiemelése, hangoztatása, írása, olvasása, kapcsolása.
Azonos szótaggal kezdődő szavak gyűjtése, értelmezése.	Azonos szótaggal kezdődő szavak gyűjtése, értelmezése.
Szavak kirakása közösen, minta után, diktálásra, önállóan.	Szavak kirakása közösen, minta után, diktálásra, önállóan.
Hiányzó betűk, szótagok felfedezése, pótlása.	Hiányzó betűk, szótagok felfedezése, pótlása.
Szavak másolása, diktálás után írása, hibák észrevétele, javítása.	Szavak másolása, diktálás után írása, hibák észrevétele, javítása.
Szavak kiegészítése raggal, jellel (szavak értelmének megváltoztatása).	Szavak kiegészítése raggal, jellel (szavak értelmének megváltoztatása).
Braille könyvben nagybetűk keresése.	Újságban, könyvben nagybetűk keresése.
Írásjelek megfigyelése.	Írásjelek megfigyelése.
Kérdő mondatok alkotása.	Kérdő mondatok alkotása.
Felkiáltójel, kettőspont alkalmazása, írása.	Felkiáltójel, kettőspont alkalmazása, írása.
Keresztrejtvény, találós kérdés stb.	Keresztrejtvény, találós kérdés stb.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Olvasás	Órakeret 35 óra
Előzetes tudás	Szöveg szó szerinti megértése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Kijelentés, kérés, kérdés megkülönböztetése.	
Kapcsolódási pontok	<i>Számolás-mérés: összefüggések felismerése</i>	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek	
<ul style="list-style-type: none"> – 3-4 betűs szót kirakni és leírni hallás után. – Tőmondatokat (szükség esetén segítséggel) olvasni. – Szövegeket megtanulni, felmondani. – Képsorról összefüggő mondatokat alkotni (gyengénlátó tanulóknál). – Önálló munkavégzés, reális önértékelés. – Ok-okozati viszonyokat, összefüggéseket felismerni. 	<ul style="list-style-type: none"> – Hangok és betűk egyeztetése. – Szavak olvasása: két szótagú szavak. – Szókép/szóforma és tárgyak/képek (gyengénlátó tanulóknál) egyeztetése. – Versek, mondókák, szövegek tanulása. – Tőmondatok olvasása, értelmezése. Kijelentő, óhajtó, kérdő mondat. – Braille írógép/laptop/számítógép használat gyakorlása. 	

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Kösd össze! Karikázd be! Utasítások. Hang – betű. Szó, mondat, pont, nagybetű. Múlt, jelen és jövő idejű cselekvések. Előbb, később, ok, előzmény, következmény. Hely, helyszín (Válaszok hol?” kérdésre, helymeghatározások – szóvégződések (helyragok).
------------------------------------	--

Fejlesztési tevékenységek	
vak/aliglátó	gyengénlátó/aliglátó
Hangok alapján betűk kirakása.	Hangok alapján betűk kirakása.
Szavak, tárgyak egyeztetése.	Szavak, tárgyak és képek egyeztetése.
Kétszavas mondatok olvasása, alkotása, értelmezése.	Kétszavas mondatok olvasása, alkotása, értelmezése.
Hallás után tanult vers írott formájában betűk, szavak keresése.	Hallás után tanult vers írott formájában betűk, szavak keresése.
Kérdések feltevése egymásnak az olvasmánnyal kapcsolatban.	Kérdések feltevése egymásnak az olvasmánnyal kapcsolatban.
Cselekvések megnevezése, időrendjük megállapítása.	Cselekvések megnevezése, időrendjük megállapítása.
Egyeztetések a tanterem tárgyaival, tárgy- és szóképekkel (Braille).	Egyeztetések a tanterem tárgyaival, tárgy- és szóképekkel.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5. Írás	Órakeret 50 óra
Előzetes tudás	Látási diszkrimináció, nagyságkonstancia.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Kis- és nagybetűk differenciálása. Különböző betűalakok azonosítása (írott, nyomtatott betű).	
Kapcsolódási pontok	Ábrázolás-alakítás: vizuális ábrázolás	
Fejlesztési feladatok		Fejlesztési ismeretek
<ul style="list-style-type: none"> – A betűk írása során a tanuló figyelmét, önállóságát, feladattudatát, kitartását és koncentrációkészségét fejleszteni. – Rendezett füzet, javuló betűformák önálló feladatvégzéskor. – Türelmes, kitartó feladatmegoldás. – Olvasmány tartalmának elmondása kérdések segítségével. 		<ul style="list-style-type: none"> – Betűk írása sorközbe, vonalrendszerbe. Írott betűk gyakorlása: betűk másolása nyomtatottról írottra (képeség szerint) gyengénlátó tanulóknál. – Szavak másolása. – Írás, diktálás után. – Rövid mondatok másolása. – Braille írás gyakorlása. – Laptop/számítógép használat gyakorlása.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Névelő. Mondat fajtái: . ? ! alkalmazásai. Mondat szabályai szóban, írásban. Mondat eleje, vége. Tartalom, szereplők. Betűk, szavak, sorok távolsága. Szabályos, szabálytalan formák. Se több, se kevesebb!	

Fejlesztési tevékenységek	
vak/aliglátó	gyengénlátó/aliglátó
Betűírás megfelelő nyomatékkel Braille írógéppel/ betűírás lappal/számítógéppel.	Betűformák gyakorlása.
Meghatározott szó keresése könyvből.	Meghatározott szó keresése könyvből.
Másolás, ellenőrzés, javítás.	Másolás, ellenőrzés, javítás.
Mondat diktálása szavanként, visszaolvasása mondatként.	Mondat diktálása szavanként, visszaolvasása mondatként.
Hiányos mondat kiegészítése szóban.	Hiányos mondat kiegészítése szóban.
Elemek egyenkénti megfigyelése, beillesztése önállóan.	Elemek egyenkénti megfigyelése, beillesztése önállóan.

A fejlesztés várt eredményei az 5. évfolyam végén	<p>Segítséggel képes a helyzetnek megfelelő bővített mondatokat, kérdéseket, válaszokat alkotni.</p> <p>Segítséggel képes saját helyzetéhez képest relációkat megfogalmazni.</p> <p>Segítséggel képes felismerni, kimondani a tanult betűket, szótagokat alkotni és leírni azokat diktálás után is.</p> <p>Segítséggel képes szavak elemzésére, betűkártyával való kirakására, másolására, hiányzó betűk pótlására.</p> <p>Segítséggel képes önállóan szavakat, rövid mondatokat kiolvasni.</p> <p>Segítséggel képes rövid mondatokat alkotni és leírni azokat a mondatalkotás szabályainak betartásával.</p> <p>Gyengénlátó tanuló segítséggel képes automatikusan alkalmazni az írás irányát és helyét a vonalközben.</p> <p>Segítséggel képes felismerni a tanult betűket, rövid szavakat önállóan leírni.</p>
--	---

6. évfolyam

Kulcsfogalmak/ Fejlesztési cél	1. Beszédfejlesztés	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	Tagolt beszéd, motiváció a kommunikációra.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Vizuális és verbális emlékezet fejlesztése. Gondolatok, szavak kifejezése verbális vagy nonverbális jelekkel.	
Kapcsolódási pontok	<i>Kommunikáció:</i> logopédiai feladatok, vers, rövid szöveg kifejező előadása közönség előtt <i>Mozgásnevelés:</i> téri tájékozódás, légzőgyakorlatok	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek	
<ul style="list-style-type: none"> – Folyamatos, nyugodt, érthető beszéd, hibák spontán javítása. – Egyénileg és csoportosan fellépni az iskolai ünnepélyeken. – Beszámoló átélt eseményekről. – Legfontosabb adatait ismerni. – A kérdezés és felelés formai- és tartalmi követelményeit betartani. – Mondanivalót minél pontosabban kifejezni. 	<ul style="list-style-type: none"> – Helyes artikuláció gyakorlása, hanglejtés, hangerő, stílus. – Hallási differenciálás. – Mondatalkotás megadott szóval, mondatalkotás képről. – Szókincsbővítés. – Személyi adatok gyakorlása. – Mondat bővítése újabb és újabb bővítményekkel. – Mondat befejezése, kiegészítése. 	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Különböző kedélyállapotok. Napló. Személyi adatok. Régen, most, majd (igeidők). Kérdő névmások. Kérdezés és felelés, társalgás.	

Fejlesztési tevékenységek	
vak/aliglátó	gyengénlátó/aliglátó
Logopédiai gyakorlatok.	Logopédiai gyakorlatok.
Légzőgyakorlatok.	Légzőgyakorlatok.
Szappanbuborék fújása.	Szappanbuborék fújása.
Tematikus szógyűjtés, mondatalkotás adott szavakból.	Tematikus szógyűjtés, mondatalkotás adott szavakból.
Mondat többféle befejezése.	Mondat többféle befejezése.
Versek, mondókák hangsúlyozása.	Versek, mondókák hangsúlyozása.
Eseményképhez történet kitalálása, majd elmondása közösen.	Eseményképhez történet kitalálása, majd elmondása közösen.
Teljes nevének, lakcímének másolása.	Teljes nevének, lakcímének másolása.
Mondat bővítése újabb és újabb bővítményekkel.	Mondat bővítése újabb és újabb bővítményekkel.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Térorientációs gyakorlatok	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	Alak – háttér elkülönítése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tájékozódás táblázatban. Az önállóság, megbízhatóság, feladattudat erősítése.	
Kapcsolódási pontok	<i>Mozgásnevelés:</i> téri tájékozódás <i>Számolás-mérés:</i> tájékozódás: térirányok, alaprajz, viszonyítás	
Fejlesztési feladatok		Fejlesztési ismeretek
<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló ügyességének megfelelő játékokat tudatosan (nem próba-szerencse alapon) kirakni. – Az árnyaltabb helymeghatározásokat megérteni és alkalmazni. – Téri relációkat megfogalmazni többféleképpen. – Helymeghatározásokat elvégezni különböző pontokhoz viszonyítva. – Szabályokat megérteni, keresztrejtvényt önállóan kitölteni. – Függetlenül írt feliratot felismerni, összeolvasni. 		<ul style="list-style-type: none"> – Téri helyzetek transzformálása síkra. – Játékos feladatok. – Helymeghatározások. – Tájékozódás 4x4-es táblázatban. – Megfigyelések az utcán.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Le-fel, jobbra-balra (közlekedés). Csere, helycsere. Közel, távolabb, innen, túl... Oszlopok, sorok számozása, sorok, széle, közepe, önálló munka, önálló ellenőrzés, türelem, kitartás, vízszintes és függőleges feliratok, keresztrejtvény.	

Fejlesztési tevékenységek	
vak/aliglátó	gyengénlátó/aliglátó
Tájékozódás az iskola makettjén, domború alaprajzán.	Tájékozódás az iskola alaprajzán.
Útvonal együttes bejárása, bejelölése.	Útvonal együttes bejárása, berajzolása.
Tárgyak elhelyezése közelebb, távolabb.	Tárgyak elhelyezése közelebb, távolabb.
Tűz-víz játék.	Tűz-víz játék.
Tárgy elrejtése, megtalálása.	Tárgy elrejtése, megtalálása.
Térbeli helyzetek megfigyelése, megfogalmazása.	Térbeli helyzetek megfigyelése, megfogalmazása.
Elem helyének megkeresése, forgatás, illesztés.	Elem helyének megkeresése, forgatás, illesztés.
Lapton a tanult betűk (Braille), matricáinak felragasztása segítséggel, minta alapján.	Egyszerű ábrák rajzolása a megfelelő helyre.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Betűtanítás	Órakeret 60 óra
Előzetes tudás	Hibakeresés, különbségek észrevétele.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Betűismertetések, szóképzés (szűkítés, bővítés) műveleteinek végzése.	
Kapcsolódási pontok	<i>Kommunikáció:</i> szókincs-bővítés, szógyűjtés <i>Ének-zene:</i> ritmizálás. hallásfejlesztés	
Fejlesztési feladatok		Fejlesztési ismeretek
<ul style="list-style-type: none"> – Az új betűt felismerni, írni, és összeolvasni a korábban tanultakkal. – Szavakat analizálni, betűket kapcsolni, összeolvasni. – Munkákat ellenőrizni, hibákat megtalálni, és megfelelően javítani segítséggel. – Szavak jelentésmódosulásait észlelni, és a változást megfogalmazni. – Tulajdonnevek és köznevek közti különbséget megérteni. – Írásjeleket tudatosan használni írás és olvasás során. – Érdeklődni a környezet iránt, önállóan tájékozódni; „felfedezések” a térképen. – Fejtörőket, rejtvényeket megoldani. 		<ul style="list-style-type: none"> – Új betű ismertetése. – Szótagok, szavak kirakása. – Hiányzó betűk, szótagok pótlása. – Két szótagú szavak írása. – Nevek, mondatkezdő betűk jelölése. – Mondatvégi írásjel. – Játék a betűkkel. – Braille betűk.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szavak tartalma, alakja. Azonos alakú szavak, rokon értelmű szavak. Szavak igekötővel, kezdő szótag, végződés. Szabály (mit íránk nagybetűvel?). Tulajdonnevek írásának szabályai. Mondat meghatározása, fajtái. Különböző érzelmek. „Miért?” (Szomorú, sír, vidám, nevet stb.). Törd a fejed! Ki tud többet? – vetélkedő.
------------------------------------	--

Fejlesztési tevékenységek	
vak/aliglátó	gyengénlátó/aliglátó
Betű kiemelése, hangoztatása, írása, olvasása, kapcsolása.	Betű kiemelése, hangoztatása, írása, olvasása, kapcsolása.
Azonos szótaggal kezdődő szavak gyűjtése, értelmezése.	Azonos szótaggal kezdődő szavak gyűjtése, értelmezése.
Szavak kirakása közösen, minta után, diktálásra, önállóan.	Szavak kirakása közösen, minta után, diktálásra, önállóan.
Hiányzó betűk, szótagok felfedezése, pótlása.	Hiányzó betűk, szótagok felfedezése, pótlása.
Szavak másolása, diktálás után írása, hibák észrevétele, javítása.	Szavak másolása, diktálás után írása, hibák észrevétele, javítása.
Szavak kiegészítése raggal, jellel (szavak értelmének megváltoztatása).	Szavak kiegészítése raggal, jellel (szavak értelmének megváltoztatása).
Braille könyvben nagybetűk keresése.	Újságban, könyvben nagybetűk keresése.
Írásjelek megfigyelése.	Írásjelek megfigyelése.
Kérdő mondatok alkotása.	Kérdő mondatok alkotása.
Felkiáltójel, kettőspont alkalmazása, írása.	Felkiáltójel, kettőspont alkalmazása, írása.
Keresztrejtvény, találós kérdés stb.	Keresztrejtvény, találós kérdés stb.
Városok nevének gyűjtése Braille térképről.	Városok nevének gyűjtése a térképről.
Anagramma kirakása (retek, teker, keret stb.), valamennyi változat leírása emlékezetből.	Anagramma kirakása (retek, teker, keret stb.), valamennyi változat leírása emlékezetből.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Olvasás	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	Szöveg szó szerinti megértése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Kijelentés, kérés, kérdés megkülönböztetése.	
Kapcsolódási pontok	Számolás-mérés: összefüggések felismerése	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek	
<ul style="list-style-type: none"> – 3-4 betűs szót kirakni és leírni hallás után. – Szövegeket megtanulni, felmondani. – Rövid mondatot önállóan olvasni, értelmezni. 	<ul style="list-style-type: none"> – Hangok és betűk egyeztetése. – Szavak olvasása: két szótagú szavak. – Szókép/szóforma és tárgyak/képek egyeztetése. – Versek, mondókák, szövegek tanulása. 	

<ul style="list-style-type: none"> – Pont, kérdőjel, felkiáltójel értelmezése. – Képsorról összefüggő mondatokat alkotni. Önálló munkavégzés, reális önértékelés. – Ok-okozati viszonyokat, összefüggéseket felismerni. – A település, lakóhely ismert épületeinek feliratait elolvasni gyengénlátó tanulóknál. 	<ul style="list-style-type: none"> – Rövid mondatok olvasása, értelmezése. Kijelentő, óhajtó, kérdő mondat. – Eseményképek/reprezentatív tárgyak sorba rendezése, magyarázása. – Összetett mondatok befejezése „pedig”, „de”, „mert” kötőszavak után. – Feliratok olvasása az utcán. – Braille írógép/laptop/számítógép használat gyakorlása.
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Kösd össze! Karikázd be! Utasítások. Hang – betű. Szó, mondat, pont, nagybetű. Múlt, jelen és jövő idejű cselekvések. Előbb, később, ok, előzmény, következmény. Hely, helyszín (Válaszok hol?” kérdésre, helymeghatározások – szóvégződéses (helyragok).</p>

Fejlesztési tevékenységek	
vak/aliglátó	gyengénlátó/aliglátó
Hangok alapján betűk kirakása.	Hangok alapján betűk kirakása.
Szavak, tárgyak egyeztetése.	Szavak, tárgyak és képek egyeztetése.
Kétszavas mondatok olvasása, alkotása, értelmezése mondatvégi írásjel figyelembe vételével.	étszavas mondatok olvasása, alkotása, értelmezése mondatvégi írásjel figyelembe vételével.
Hallás után tanult vers írott formájában betűk, szavak keresése.	Hallás után tanult vers írott formájában betűk, szavak keresése.
Kérdések feltevése egymásnak az olvasmánnyal kapcsolatban.	Kérdések feltevése egymásnak az olvasmánnyal kapcsolatban.
Cselekvések megnevezése, időrendjük megállapítása.	Cselekvések megnevezése, időrendjük megállapítása.
Egyeztetések a tanterem tárgyaival, tárgy- és szóképekkel (Braille).	Egyeztetések a tanterem tárgyaival, tárgy- és szóképekkel.
Hibás állítások javítása, félmondatok értelmes összeillesztése.	Hibás állítások javítása, félmondatok értelmes összeillesztése.
Ismert utcanevek, üzletek, középületek nevének olvasása.	Ismert utcanevek, üzletek, középületek nevének olvasása.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5. Írás	Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	Látási diszkrimináció, nagyságkonstancia.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Kis- és nagybetűk differenciálása. Különböző betűalakok azonosítása (írott, nyomtatott betű).	
Kapcsolódási pontok	Ábrázolás-alakítás: vizuális ábrázolás	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek	
<ul style="list-style-type: none"> – A betűk írása során a tanuló figyelmét, önállóságát, feladattudatát, kitartását és koncentrációkészségét fejleszteni. – Rendezett füzet, javuló betűformák önálló feladatvégzéskor. – Türelmes, kitartó feladatmegoldás. – Rövid szövegből egy-egy mondat kiemelése, értelmezése. 	<ul style="list-style-type: none"> – Betűk írása sorközbe, vonalrendszerbe. Írott betűk gyakorlása: betűk másolása nyomtatottról írottra (képesség szerint) gyengénlátó tanulóknál. – Szavak másolása. – Írás, diktálás után. – Rövid mondatok másolása. – Puzzle kirakása. 	

<ul style="list-style-type: none"> – Olvasmány tartalmának elmondása kérdések segítségével. 	<ul style="list-style-type: none"> – Kezdőbetűk jelölése. – Rövid olvasmány olvasása, értelmezése. – Braille írás gyakorlása. – Laptop/számítógép használat gyakorlása.
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Névelő. Mondat fajtái: . ? ! alkalmazásai. Mondat szabályai szóban, írásban. Mondat eleje, vége. Tartalom, szereplők. Betűk, szavak, sorok távolsága. Szabályos, szabálytalan formák. Se több, se kevesebb!</p>

Fejlesztési tevékenységek	
vak/aliglátó	gyengénlátó/aliglátó
Betűírás megfelelő nyomatékmal Braille írógéppel/ betűírás lappal/számítógéppel.	Betűformák gyakorlása.
Meghatározott szó keresése könyvből.	Meghatározott szó keresése könyvből.
Másolás, ellenőrzés, javítás.	Másolás, ellenőrzés, javítás.
Mondat diktálása szavanként, visszaolvasása mondatként.	Mondat diktálása szavanként, visszaolvasása mondatként.
Megjelölt mondat másolása könyvből.	Másolás tábláról, megjelölt mondat másolása könyvből.
Hiányos mondat kiegészítése szóban.	Hiányos mondat kiegészítése szóban.
Elemek egyenkénti megfigyelése, beillesztése önállóan.	Elemek egyenkénti megfigyelése, beillesztése önállóan.
Mondat hangsúlyozása és megfelelő írásjel alkalmazása.	Mondat hangsúlyozása és megfelelő írásjel alkalmazása.
Több mondatos olvasmány váltott olvasása.	Több mondatos olvasmány váltott olvasása.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	6. Értő olvasás	Órakeret 50 óra
Előzetes tudás	Bővülő szókincs.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Szavak, szövegek képhez rendelése.	
Kapcsolódási pontok	<i>Életvitel és gyakorlat:</i> feliratok, használati utasítások, ételreceptek olvasása, értelmezése	
Fejlesztési feladat		Fejlesztési ismeretek
<ul style="list-style-type: none"> – Események összefüggéseit megérteni és elmondani saját szavaival. – Feliratokat értelmezni kis segítséggel. – Az áruajták értékét összehasonlítani segítséggel. – Ételreceptből alapanyagokat, mennyiségeket kiemelni rákérdezésre. 		<ul style="list-style-type: none"> – Rövid történet olvasása, értelmezése. – Utcai feliratok, eligazító táblák. – Információk, hirdetések. – Ételreceptek.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Termékek, események, időpontok, olcsó, drága, hozzávaló, főzési idő, forrás, keverés, lassú tűzön.	

Fejlesztési tevékenységek	
vak/aliglátó	gyengénlátó/aliglátó
Történet olvasása, értelmezése mondatonként és egészében.	Történet olvasása, értelmezése mondatonként és egészében.
Séta közben vakok számára készült feliratok keresése, olvasása.	Séta közben feliratok, plakátok, hirdetések olvasása.
Online árukatalógusban olvasóprogrammal keresés, termékek csoportosítása.	Árukatalógus nézegetése, olvasgatása, termékek csoportosítása.
Árak összehasonlítása.	Árak összehasonlítása.
Zacskós leves készítése a leírt útmutató alapján, a leírtak betartása.	Zacskós leves készítése a leírt útmutató alapján, a leírtak betartása.

A fejlesztés várt eredményei a 6. évfolyam végén	<p>A tanuló személyi adatait biztosan ismeri.</p> <p>Képes a helyzetnek megfelelő bővített mondatokat, kérdéseket, válaszokat alkotni.</p> <p>Képes saját helyzetéhez képest relációkat megfogalmazni.</p> <p>Képes felismerni, kimondani a tanult betűket, szótagokat alkotni és leírni azokat diktálás után is.</p> <p>Képes szavak elemzésére, betűkártyával való kirakására, másolására, hiányzó betűk pótlására.</p> <p>Képes önállóan szavakat, rövid mondatokat kiolvasni.</p> <p>Képes rövid mondatokat alkotni és leírni azokat a mondatalkotás szabályainak betartásával.</p> <p>Gyengénlátó tanuló képes automatikusan alkalmazni az írás irányát és helyét a vonalközben.</p> <p>Képes felismerni a tanult betűket, rövid szavakat önállóan leírni.</p> <p>Képes egyszerű szöveget elolvasni, értelmezni.</p> <p>Gyengénlátó tanuló képes utcai tájékoztató táblákat értelmezni.</p>
---	--

7- 8. évfolyam

A tantárgy különösen fontos szerepet játszik az erkölcsi nevelésben az ismeretsajátításhoz és a koncentrált figyelem fenntartásához szükséges viselkedés automatizmussá válásának segítségével, a feladattudat, feladattartás és a feladatok helyes megoldása iránti igény megerősítésével, a pontos, precíz munkavégzésre, a tanszerek és taneszközök megóvására való törekvésre neveléssel.

A nemzeti azonosságtudat, hazafias nevelés a magyar irodalmi művek és történelmi események megismerésével, a nemzeti ünnepek jelképeinek, jelszavainak, hőseinek tiszteletével valósul meg.

A tantárgynak fontos szerepe van az állampolgárságra és demokráciára nevelésben. A diákönkormányzat tevékenysége és szabályainak megismerése, a tanulói jogok és kötelességek elfogadása szorosan kapcsolódik a fejlesztési területhez.

A tantárgy a helyes önismeretet és énképet a társas kapcsolati kultúra erősítésével, önellenőrzéssel és hibajavítással fejleszti. A tevékenységek során a társakkal szembeni türelem, megértés erősödik.

A médiatudatosságra nevelésben nagy szerepe van az írásos anyagokban történő egyre biztosabb eligazodásnak, a kommunikációs technológiák és tartalmak közötti helyes választás segítségével, és a valóságos és fiktív tartalmak megkülönböztetési képességének fejlesztésében.

A tanulás tanítását támogatja az egyéni tanulási módok hatékonyságának megismerése, az olvasási technikák különböző fokú és tartalmú elsajátítása, és az értő olvasás gyakorlásának fejlesztése.

Az anyanyelvi kommunikációt segíti az érzések, kívánságok írásban történő kifejezésének gyakorlása, a helyesírás szabályainak felismerése, alkalmazása, az irodalmi művek és hétköznapi szövegek tartalmának megismerése iránti igény kialakítása.

A digitális kompetenciaterület fejlesztését a számítógép billentyűin a betűfelismerés, az egyéni képességeket figyelembe vevő, differenciált tízujjas gépirás tanítás különböző beszélő-, képernyőolvasó programok (pl. JAWS, NVDA) használatával, rövid szavak, egyszerű szövegek írása, számítógépes játékokban az olvasási és írási képesség használata segíti.

A szociális és állampolgári kompetencia az alapvető emberi jogok és kötelességek megismerésével, a személyes adatok biztos ismeretével és helyes alkalmazásával erősödik a tantárgy keretében.

7. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Betűtanítás	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	Tiszta artikuláció, hallási figyelem.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Teljes ábécé megismerése.	
Kapcsolódási pontok	<i>Társadalmi ismeretek:</i> lakóhely, térképhasználat, személyi adatok, nevek. <i>Információs eszközök használata:</i> másolás, helyesírás-ellenőrző program használata	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek	
<ul style="list-style-type: none"> – Több nevet önállóan ábécésorrendbe tenni. – Egyszerű szavak analizálása, betű hiányának érzékelése, pótlása. – Hibakeresés rosszul kirakott szóban. – Szavakat írni önállóan, szókezdő kettős betűvel is. – 1-2 próbajáték után részvétel szójátékos versenyben a szabályok megértésével, betartásával. 	<ul style="list-style-type: none"> – Új betű ismertetése, kapcsolása. – Hiányzó betűk pótlása. – Szavak kirakása, másolása. – Írás számítógépen, billentyűzet. – Játék a betűkkel. – ABC sorrend. – Braille. 	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Betűk helye a teljes ábécében. Különböző betűtípusok, írásmódok. Tulajdonnevek, köznevek, földrajzi nevek. Gyűjtőfogalmak, alárendelt fogalmak. Rejtvények, találós kérdések.	

Fejlesztési tevékenységek	
vak/aliglátó	gyengénlátó/aliglátó
Betű leválasztása, hangoztatása, írásának gyakorlása, összeolvasás.	Betű leválasztása, hangoztatása, írásának gyakorlása, összeolvasás.
Hiányzó kettős betűk pótlása szó elején, közepén, végén.	Hiányzó kettős betűk pótlása szó elején, közepén, végén.
Tematikus szógyűjtés az új betűkkel.	Tematikus szógyűjtés az új betűkkel.
Másolás, szavak írása tetszés szerint.	Másolás, szavak írása tetszés szerint.
Betűk keresése, szavak írása billentyűzeten.	Betűk keresése, szavak írása billentyűzeten.
Szólánc leírása közösen, „szópóker”, közös fejtörő játék.	Szólánc leírása közösen, „szópóker”, közös fejtörő játék.
Játék a betűkkel, Mit visz a kishajó?	Keresztrejtvény, Mit visz a kishajó?

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Olvasás	Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	Egyszerű szöveg olvasása (feliratok, reklám, prospektus), értelmezése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Olvasott szöveg megértése, kérdések megfogalmazása rövid szöveg alapján.	
Kapcsolódási pontok	<i>Ének-zene:</i> ritmizálás <i>Életvitel és gyakorlat:</i> használati utasítás, ételrecept elolvasása, értelmezése	
Fejlesztési feladatok		Fejlesztési ismeretek
<ul style="list-style-type: none"> – Egyszerű szöveget olvasni. – Hosszabb szavakat kiolvasni. – Versek, dalokat pontosan, értelmesen, hangsúlyozottan előadni. – Kérdéseket önállóan megfogalmazni. – Az olvasott információt megérteni, tudatosan alkalmazni a felhasználás során. – Aktivitás közös feladatmegoldásban. 		<ul style="list-style-type: none"> • Nehéz szavak elolvasása. • Néma olvasás. • Versek, énekek tanulása. • Mondatok olvasása, értelmezése. • Képsorok/tárgysorok olvasása, értelmezése.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Írásjelek, hangsúlyozás, kiejtés, szótagolás, elemzés, összetett szó elemei. Kérdőszavak a hiányzó mondatrészekre. Vers, <i>rím</i> , ritmus. Miből készült? Mire való? (ismert tárgy címszó-szerű leírása). Friss, romlandó, <i>szavatossági idő</i> .	

Fejlesztési tevékenységek	
vak/aliglátó	gyengénlátó/aliglátó
Rövid olvasmány végigolvasása.	Rövid olvasmány végigolvasása.
Hosszú, ismeretlen szavak olvasása, elemzése.	Hosszú, ismeretlen szavak olvasása, elemzése.
Felsorolásból meghatározott elemek hangos olvasása.	Felsorolásból meghatározott elemek hangos olvasása.
Versek, énekek olvasása, megtanulása írott szövegből.	Versek, énekek olvasása, megtanulása írott szövegből.
Hiányos mondatok olvasása, befejezése.	Hiányos mondatok olvasása, befejezése kép alapján.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Írás	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	Rendezett külalakra törekvés, írásos közlés iránti igény.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Egyéni íráskép kialakítása gyengénlátó tanulóknál. Betűírás megfelelő tempóban, megfelelő nyomatékkal Braille írógéppel/ betűírás lappal/számítógéppel.	
Kapcsolódási pontok	<i>Kommunikáció:</i> feliratok gyűjtése séta közben, rendezvényre plakát, meghívó készítése.	
Fejlesztési feladatok		Fejlesztési ismeretek
<ul style="list-style-type: none"> Törekedni a betűformák és a füzet külalakjának javítására. A kihangsúlyozott hosszú mássalhangzós szavakat helyesen leírni. Diktálás után rövid mondatot önállóan leírni. Üdvözlőlapot megírni kiválasztott minta alapján, önállóan. A kettős betűket alkalmazni. Kis- és nagybetűket egyeztetni. Eligazodni a naptárban és a megfelelő neveket helyesen leírni. Az olvasott információkat önállóan értelmezni, alkalmazni. 		<ul style="list-style-type: none"> Betűírás füzetbe, vonalközbe gyengénlátó tanulóknál. Hosszú mássalhangzók. Kettős betűk gyakorlása. Üdvözlőlap írása. Zs és sz differenciálása. Szavak, rövid mondatok másolása. Egyszerű tőmondatos szöveg alkotása, leírása. Tollbamondás előkészületei.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Betűméret-, típus. Kettőzött mássalhangzó, helyesírás, elválasztás. Üdvözlőlap különböző alkalmakra. Mondat, cím, kezdőbetű. Lényeges- lényegtelen esemény, időpont, színhely. Utcai feliratok, információk. Idegen eredetű szavak.	

Fejlesztési tevékenységek	
vak/aliglátó	gyengénlátó/aliglátó
Új betűk írása szóköz betartásával megfelelő nyomatékmal Braille írógéppel/ betűírás lappal/számítógéppel.	Új betűk írása szóköz betartásával. Elhelyezésük segédvonal nélküli vonalközbe.
Kettőzött mássalhangzós szavak gyűjtése, írása.	Kettőzött mássalhangzós szavak gyűjtése, írása.
Meghatározott kettős betűt tartalmazó szavak keresése, másolása hosszabb szövegből.	Meghatározott kettős betűt tartalmazó szavak keresése, másolása hosszabb szövegből.
Üdvözlőlapok tapintása, saját üdvözlőlap tervezése.	Üdvözlőlapok nézegetése, saját üdvözlőlap tervezése.
Diktált szavak írása „zs” és „sz” sorba.	Diktált szavak írása „zs” és „sz” oszlopba.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Értő olvasás	Órakeret 22 óra
Előzetes tudás	Szöveghű olvasás hangos és néma olvasással.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az olvasottak globális felfogása.	
Kapcsolódási pontok	<i>Információs eszközök használata:</i> szövegírás, dokumentum keresése. <i>Társadalmi ismeretek:</i> tájékozódás szinterei, hírforrások	
Fejlesztési feladatok		Fejlesztési ismeretek
<ul style="list-style-type: none"> – Képalírások/tárgyfeliratok önálló olvasása, értelmezése. – A pontosság jelentőségét megérteni az olvasás és írás során. – Részt venni dramatizált mese egybefüggő eljátszásában. – Rövid híreket elmondani néhány szóban. – Híreket és személyes élményeket összekapcsolni hasonló helyszínnel, eseményekkel, illetve körülmények felidézésével. – Igéket (cselekvést jelentő szavakat) kiválasztani szövegből. 		<ul style="list-style-type: none"> – Rövid hírek, események olvasása újságból. – Hiányzó betűk pótlása szavakban. – Feladatok írásban. – Meseolvasás. – Újságot olvasás. – Tv-híradó megnézése, a látottakról beszámoló. – Igék keresése szövegben, igeidők értelmezése. – Versek olvasása, megtanulása.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Ok, okozat, előzmény, következmény, eredmény. Az ország tájai. Magyar, külföldi, anyanyelv, idegen nyelv. Külföldi, belföldi hírek, közlemények.	

Fejlesztési tevékenységek	
vak/aliglátó	gyengénlátó/aliglátó
Olvasottak megbeszélése.	Olvasottak megbeszélése.
Hiányos szavakba különböző betűk beillesztése.	Hiányos szavakba különböző betűk beillesztése.
Mese közös olvasása, dramatizálása.	Mese közös olvasása, dramatizálása.
Rövid híradások, értelmezésük. Szerepjáték: hírolvasó, TV-bemondó.	Rövid híradások, értelmezésük. Szerepjáték: hírolvasó, TV-bemondó.
A hírek végighallgatása csendben. Felidézésük ellenőrzése, videóval.	A hírek végighallgatása csendben. Felidézésük ellenőrzése, videóval.
Igék átírása, átfogalmazása múlt, jelen és jövő időbe.	Igék átírása, átfogalmazása múlt, jelen és jövő időbe.

A fejlesztés várt eredményei a 7. évfolyam végén	<p>A tanuló segítséggel képes felismerni és megfelelően használni a különböző betűalakokat, írásmódokat.</p> <p>Segítséggel képes betartani a helyesírás elemi szabályait, helyesen használni az írásjeleket, és rendezett külalakra törekedni.</p> <p>Segítséggel képes a betűk megismerésével összeolvasni, illetve szóképfelismerés segítségével rövid szöveget önállóan elolvasni, értelmezni.</p> <p>Segítséggel képes a mindennapi életben adódó olvasási feladatok megoldására, önállóan megírni – értékelhető tartalommal – néhány mondatos levelet.</p>
---	--

8. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Betűtanítás	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	Tiszta artikuláció, hallási figyelem.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Kisbetűk és nagybetűk nyomtatott és írott alakjának biztos felismerése.	
Kapcsolódási pontok	<i>Társadalmi ismeretek:</i> lakóhely, térképhasználat, személyi adatok, nevek. <i>Információs eszközök használata:</i> másolás, helyesírás-ellenőrző program használata	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek	
<ul style="list-style-type: none"> – Több nevet önállóan ábécésorrendbe tenni. – Egyszerű szavak analizálása, betű hiányának érzékelése, pótlása. – Hibakeresés rosszul kirakott szóban. – Szavakat írni önállóan, szókezdő kettős betűvel is. – Gyakrabban használt tulajdonneveket írni. – Tájékozódni térképen, nagyobb, nevezetesebb helyeket megkeresni kevés segítséggel. – 1-2 próbajáték után részvétel szójátékos versenyben a szabályok megértésével, betartásával. 	<ul style="list-style-type: none"> – Új betű ismertetése, kapcsolása. – Hiányzó betűk pótlása. – Szavak kirakása, másolása. – Nagybetűk ismertetése, egyeztetése kicsikkel. – Írás számítógépen, billentyűzet. – Tulajdonnevek írása, olvasása. – Játék a betűkkel. – ABC sorrend. – Braille. 	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Betűk helye a teljes ábécében. Különböző betűtípusok, írásmódok. Tulajdonnevek, köznevek, földrajzi nevek. Gyűjtőfogalmak, alárendelt fogalmak. Rejtvények, találós kérdések.	

Fejlesztési tevékenységek	
vak/aliglátó	gyengénlátó/aliglátó
Betű leválasztása, hangoztatása, írásának gyakorlása, összeolvasás.	Betű leválasztása, hangoztatása, írásának gyakorlása, összeolvasás.
Hiányzó kettős betűk pótlása szó elején, közepén, végén.	Hiányzó kettős betűk pótlása szó elején, közepén, végén.
Másolás, szavak írása tetszés szerint.	Másolás, szavak írása tetszés szerint.
Betűk keresése, szavak írása billentyűzeten.	Betűk keresése, szavak írása billentyűzeten.
Szólánc leírása közösen, „szópóker”, közös fejtörő játék.	Szólánc leírása közösen, „szópóker”, közös fejtörő játék.
Játék a betűkkel, Mit visz a kishajó?	Keresztrejtvény, Mit visz a kishajó?
Város-, személy-, utca- és intézménynevek másolása térképről, könyvből, szögestábláról.	Nagybetűk írása vonalközbe. Város-, személy-, utca- és intézménynevek másolása térképről, telefonkönyvből.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Olvasás	Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	Egyszerű szöveg olvasása (feliratok, reklám, prospektus), értelmezése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Olvasott szöveg megértése, kérdések megfogalmazása rövid szöveg alapján.	
Kapcsolódási pontok	<i>Ének-zene:</i> ritmizálás <i>Életvitel és gyakorlat:</i> használati utasítás, ételrecept elolvasása, értelmezése	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek	
<ul style="list-style-type: none"> – Egyszerű szöveget gördülékenyen olvasni. – Hosszabb szavakat pontosan kiolvasni. – Verseket, dalokat pontosan, értelmesen, hangsúlyozottan előadni. – Kérdéseket önállóan megfogalmazni. – Az olvasott információt megérteni, tudatosan alkalmazni a felhasználás során. – Aktivitás közös feladatmegoldásban. 	<ul style="list-style-type: none"> • Olvasmány olvasása tankönyvből. • Nehéz szavak elolvasása. • Néma olvasás. • Versek, énekek tanulása. • Mondatok olvasása, értelmezése. • Képsorok/tárgysorok olvasása, értelmezése. • Tájékoztató szöveg olvasása. • Eligazodás a gyermeklexikonban. 	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Írásjelek, hangsúlyozás, kiejtés, szótagolás, elemzés, összetett szó elemei. Kérdőszavak a hiányzó mondatrészekre. Vers, <i>rím</i> , ritmus. Miből készült? Mire való? (ismert tárgy címszó-szerű leírása). Friss, romlandó, <i>szavatossági idő</i> .	

Fejlesztési tevékenységek	
vak/aliglátó	gyengénlátó/aliglátó
Olvasmány folyamatos végigolvasása.	Olvasmány folyamatos végigolvasása.
Hosszú, összetett, mássalhangzó-torlódásos és ismeretlen szavak olvasása, elemzése.	Hosszú, összetett, mássalhangzó-torlódásos és ismeretlen szavak olvasása, elemzése.
Versek, énekek olvasása, megtanulása írott szövegből.	Versek, énekek olvasása, megtanulása írott szövegből.
Némán elolvasott kérdésre hangos válasz.	Némán elolvasott kérdésre hangos válasz.
Válasz alapján következtetés a kérdésre.	Válasz alapján következtetés a kérdésre.
Élelmiszerek csomagolásán olvasható szöveg elolvasása, értelmezése.	Élelmiszerek csomagolásán olvasható szöveg elolvasása, értelmezése.
Gyermeklexikon (Ablak-zsiráf) címszavainak olvasása, megbeszélése.	Gyermeklexikon (Ablak-zsiráf) címszavainak olvasása, megbeszélése.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Írás	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	Rendezett külalakra törekvés, írásos közlés iránti igény.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Egyéni olvasható íráskép kialakítása gyengénlátó tanulóknál. Betűírás megfelelő tempóban, megfelelő nyomatékmal Braille írógéppel/ betűírás lappal/számítógéppel.	
Kapcsolódási pontok	<i>Kommunikáció:</i> feliratok gyűjtése séta közben, rendezvényre plakát, meghívó készítése	
Fejlesztési feladatok		Fejlesztési ismeretek
<ul style="list-style-type: none"> Törekedni a betűformák és a füzet külalakjának javítására. A kihangsúlyozott hosszú mássalhangzós szavakat helyesen leírni. Egyben lediktált rövid mondatot önállóan leírni. Üdvözlőlapot megírni kiválasztott minta alapján, önállóan. A kettős betűket biztosan alkalmazni. Kis- és nagybetűket egyeztetni. Eligazodni a naptárban és a megfelelő neveket helyesen leírni. Plakát tervezése, a fontos információk felismerése és kiemelése. Az olvasott információkat önállóan értelmezni, alkalmazni. 		<ul style="list-style-type: none"> Betűírás füzetbe, vonalközbe gyengénlátó tanulóknál. Hosszú mássalhangzók. Kettős betűk gyakorlása. Egyszerű tőmondatos szöveg alkotása, leírása. Írás diktálás után. Nagybetűk írása sorközbe. Nevek másolása naptárból/szögestábláról. Szó kiemelése nagybetűvel. Nagybetűs feliratok megfigyelése utcán gyengénlátó tanulóknál. Tulajdonnevek felismerése, nagybetűs írás.

<ul style="list-style-type: none"> • A tulajdonneveket spontán felismerni, tollbamondás során is nagybetűvel írni. 	<ul style="list-style-type: none"> • Személyi adatok megadása, leírása. • Rövid levél írása, nyomtatványok kitöltése. • Braille, laptop/számítógép használat.
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Betűméret-, típus. Kettőzött mássalhangzó, helyesírás, elválasztás. Üdvözlőlap különböző alkalmakra. Mondat, cím, kezdőbetű. Lényeges- lényegtelen esemény, időpont, színhely. Utcai feliratok, információk. Idegen eredetű szavak.</p>

Fejlesztési tevékenységek	
vak/aliglátó	gyengénlátó/aliglátó
Kettőzött mássalhangzós szavak gyűjtése, írása megfelelő nyomatékka Braille írógéppel/ betűírás lappal/számítógéppel.	Kettőzött mássalhangzós szavak gyűjtése, írása, elválasztás.
Meghatározott kettős betűt tartalmazó szavak keresése, másolása hosszabb szövegből.	Meghatározott kettős betűt tartalmazó szavak keresése, másolása hosszabb szövegből.
Kettőzött mássalhangzó helyesírása, elválasztás.	Kicsihez megfelelő nagybetű párosítása.
Kinek van névnapja... ? (dátumok alapján név keresése, másolása).	Kinek van névnapja... ? (dátumok alapján név keresése, másolása).
Plakát készítése Braille felirattal.	Plakát készítése, egyes szavak csupa nagybetűs írása.
Információs Braille táblák készítése (KIJÁRAT, ZÁRVA, 8. CSOPORT, stb.).	Nagybetűs információs táblák készítése (KIJÁRAT, ZÁRVA, 8. CSOPORT, stb.).
Diktált szavak között, illetve szövegben tulajdonnév önálló felismerése, írása.	Diktált szavak között, illetve szövegben tulajdonnév önálló felismerése, írása.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Értő olvasás	Órakeret 22 óra
Előzetes tudás	Szöveghű olvasás hangos és néma olvasással.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az olvasottak globális felfogása.	
Kapcsolódási pontok	<i>Információs eszközök használata:</i> szövegírás, dokumentum keresése. <i>Társadalmi ismeretek:</i> tájékozódás színterei, hírforrások	
Fejlesztési feladatok		Fejlesztési ismeretek
<ul style="list-style-type: none"> – Képalírások/tárgyfeliratok önálló olvasása, értelmezése. – A pontosság jelentőségét megérteni az olvasás és írás során. – Meghatározott témában saját gondolatot megfogalmazni, leírni. – Részt venni dramatizált mese egybefüggő eljátszásában. – Rövid híreket elmondani néhány szóban. – Híreket és személyes élményeket összekapcsolni 		<ul style="list-style-type: none"> – Rövid hírek, események olvasása újságból. – Hiányzó betűk pótlása szavakban. – Feladatok írásban. – Meseolvasás. – Újságot olvasás. – Tv-híradó megnézése, a látottakról beszámoló. – Közkeletű idegen szavak elolvasása, értelmezése.

<p>hasznos helyszínnel, eseményekkel, illetve körülmények felidézésével.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Közkeletű idegen szavakat felismerni és helyesen kiejteni. – Igéket (cselekvést jelentő szavakat) kiválasztani szövegből. 	<ul style="list-style-type: none"> – Igék keresése szövegben, igeidők értelmezése. – Versek olvasása, megtanulása. – Ismerkedés a betűrenddel, olvasás térképről.
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Ok, okozat, előzmény, következmény, eredmény. Az ország tájai. Magyar, külföldi, anyanyelv, idegen nyelv. Külföldi, belföldi hírek, közlemények.</p>

Fejlesztési tevékenységek	
vak/aliglátó	gyengénlátó/aliglátó
Olvasottak megbeszélése.	Olvasottak megbeszélése.
Hiányos szavakba különböző betűk beillesztése.	Hiányos szavakba különböző betűk beillesztése.
Mese közös olvasása, dramatizálása.	Mese közös olvasása, dramatizálása.
Rövid híradások, értelmezésük. Szerepjáték: hírolvasó, TV-bemondó.	Rövid híradások, értelmezésük. Szerepjáték: hírolvasó, TV-bemondó.
A hírek végighallgatása csendben. Felidézésük ellenőrzése, videóval.	A hírek végighallgatása csendben. Felidézésük ellenőrzése, videóval.
Igék átírása, átfogalmazása múlt, jelen és jövő időbe.	Igék átírása, átfogalmazása múlt, jelen és jövő időbe.
Szavak értelmének megváltoztatása egy-egy betű cseréjével.	Szavak értelmének megváltoztatása egy-egy betű cseréjével.
Írásbeli utasítások néma teljesítése.	Írásbeli utasítások néma teljesítése.
Idegen szavak keresése, magyarázata (Pepsi Cola, HBO, Corvin stb.).	Idegen szavak keresése, magyarázata (Pepsi Cola, HBO, Corvin stb.).

A fejlesztés várt eredményei a 8. évfolyam végén	<p>A tanuló képes felismerni és megfelelően használni a különböző betűalakokat, írásmódokat.</p> <p>Képes betartani a helyesírás elemi szabályait, helyesen használni az írásjeleket, és rendezett külalakra törekedni.</p> <p>Képes a betűk megismerésével összeolvasni, illetve szóképfelismerés segítségével rövid szöveget önállóan elolvasni, értelmezni.</p> <p>Képes a mindennapi életben adódó olvasási feladatok megoldására, önállóan megírni – értékelhető tartalommal – néhány mondatos levelet.</p> <p>Képes önálló, adekvát választ adni írásban, az írásban feltett kérdésekre.</p> <p>Képes a környezeti elvárásoknak megfelelő alapvető írásos kommunikációs készséggel feladatot megoldani.</p> <p>Olvasási gyakorlata spontán módon a szabadidős-tevékenységek sorába illeszkedik, képes olvasás-írás készségét információszerzésre, szórakozásra alkalmazni.</p> <p>Képes közkeletű rövidítéseket, közismert idegen helyesírású szavakat olvasni, írni.</p>
---	---